

Новы Час

РОЗНЫЯ ЛЁСЫ —
АГУЛЬНАЯ ГІСТОРЫЯ

Стар. 4–5

КРЫІЗ НЕ СКОНЧЫЦЦА Ў НАСТУПНЫМ ГОДЗЕ

Прадстаўнікі Еўрапейскай камісіі не хаваюць, што фінансавая падтрымка Беларусі найперш завязана на палітычным складніку.

Стар. 6

НАЦЫЯ КАПЕНГАГЕНА

У гэтыя дні ў Даніі нарадзіўся новы глабальны сацыяльна-палітычны феномен — рух кліматычных актыўістай

Стар. 11

СМУТА Ў ГІСТОРЫІ і МАСТАЦТВЕ

Стар. 14–15

ЧЫТАЙЦЕ
Ў НАСТУПНЫМ НУМАРЫ!

ГОД 2009:
СУТАРГІ КУЛЬТУРНАГА
КАЛАНІЯЛІЗМУ

Разважанні Анатоля Мяльгуга

ПЕРСПЕКТИВЫ

БЮДЖЭТНІКАМ АБЯЦАЮЦЬ ДАБРАБЫТ

Вольга ХВОІН

На наступны год урад запланаваў рост заработкаў працаўнікамі бюджетнай сферы ў да 420 долараў, работнікам вытворчасці — да 500 у эквіваленце. Міністр фінансаў Андрэй Харкавец лічыць, што дасягнуць гэтай планкі магчыма, але толькі з умоваю, што эканоміка краіны выйдзе на прагнозныя паказчыкі. Фінал бягучага года паказвае, што стартавая пляцоўка для росту, мякка кажучы, выглядае кепска.

За некалькі тыдняў да пачатку новага года кіраўнік Беларусі Аляксандар Лукашэнка правёў нараду па вырашэнню найбольш актуальных пытанняў сацыяльна-еканамічнага развіцця Беларусі ў 2010 годзе. Галоўнымі пыслымі сустракі стала патрабаванне «безумоўнага выкананні ўсіх запланаваных паказчыкаў сацыяльна-еканамічнага развіцця». «Скажам прама, вызначаныя параметры з'яўлююцца надзвычай высокімі і напруженымі. Але іх дасягненне — справа нашага гонару», — падкрэсліў Лукашэнка. — Мы павінны разумець: толькі реалізаўшы тое, што запланавалі, мы зможемі пераадолець адставанне, выкліканое сусветнымі крызісамі, і аднавіць высокія темпы эканамічнага росту, годна завяршыць бягучую пяцігодку, выканаваць ўсё, што абрацілі народу на трэцім Усебеларускім сходзе. Вядома, для гэтага давядзенца прыкладнікі вялізныя намаганні.

Кіраўнік дзяржавы лічыць, што рызык-мажкорных абставінў лете не будзе, сусветная эканоміка і суседнікі рынкі ажыўліся. «Давайце працаўцаў, шукаць новыя падыходы для таго, каб выкананць задачу», — заклікаў Лукашэнка.

З чым краіна падыходзіць да новага году, у якім кіраўніцтва Беларусі бачыць спрыяльныя ўмовы для эканамічнага развіцця? Нацыянальны статыстычны камітэт агучыў вынікі эканамічнага развіцця, ці, больш правільна, заніпаду. За дзесяць месяцаў бягучага года краіна мела адмоўнае сальдо зменшыя гандлю таварамі і паслугамі ў 4 мільярда 308,6 мільёна долараў ЗША.

Асноўнай крыніцай фарміравання адмоўнага сальда зменшыя гандлю таварамі Белстат называе эксперта-імпартнага аператора з прамежкавымі таварамі (энергносістэмы, сырэвіна, матэрыялы і камплектуючыя). Больш за палову вартаснага аўтому экспарту і імпарту прамежкавых тавараў складаюць энергетычныя тавары. На зменшыя рынкі іх пастаўлену на 6 мільярдаў 104,9 мільёна долараў, што на 42,3 працэнта менш, чым у студзені — каstryчніку 2008 года. Імпарт энергетычных тавараў склаўся на 26,8 працэнта і склаў 8 мільярдаў 954,4 мільёна долараў. Адмоўнае гандлёвае сальдо краіна мае і па нехарчовай групе спажывецкіх тавараў — 731,6 мільёна долараў. На плюс за дзесяць месяцаў выйшаў зменшы гандлю харчовыми таварамі — сальда 518 мільёна долараў.

За год павялічылася і колькасць стратных прымысловых прадпрыемстваў з 12,4 да 18,5 працэнта. Фактычна кожнае пятае прадпрыемства па выніках года спрацавала ў мінус.

Беларускія склады завалены прадукцый прадпрыемствамі. Судзіны запасаў гатовай прадукцыі і сярэднямесячнага аўтому вытворчасці на 1 снежня ў фактыхных коштах склалі 75,7 %, або 6 трэцьёнаў 48 мільярдаў рублёў. Найбольшыя судзіны запасаў і сярэднямесячнага аўтому вытворчасці склалася ў лёгкай прамысловасці — 172,2 %, машынабудаванні і металапрацоўцы — 155,8 % (на 47,4 % больш). Па падгалінах «лідарамі» з'яўлююцца цукровая вытворчасць (у 3,5 разы запасы перавышаюць сярэднямесячны аўтому вытворчасці), аўтамабільная (у 3,3 разы) і тэкстыльная (191,8 %). Аляксандар Лукашэнка лічыць разгрузку складоў прадпрыемстваў недапушчальная павольнаў. У Беларусі спажывец можа разлічваць толькі на адтэрмінную плацяжу з працягнікам на паслугу. Пратэктынізм стварае ўмовы, калі змагацца за пакупніка і рынкі страчвае сваю першапачатковую мэту, і айчынныя вытворцы працаюць тантатацца на месцы як у тэхналогіях, так і маркетынгу.

Ці магчымы ў наступным годзе запланаваны рост сацыяльна-еканамічнага развіцця? Прыкладна так, як і рост ВУП у гэтым. На паперы ён ёсць, а на справе ўвесь ВУП ляжыць на складах у чакан-

ні лепшых часоў ці непераборлівых пакупнікоў. Падніць заробак бюджетнікам магчыма, калі будуть дадатковыя сродкі ў дзяржавы. Толькі стратныя прадпрыемствы нарад пі здолеюць забіспечыць неабходныя для гэтага выплаты ў казну. Хаця наш чыноўнік умее знайсці рэзервы ў самых нечаканых месцах. Напрыклад, у Драгічыні, каб папоўніць бюджет, мясцове кіраўніцтва выдала разнарадку зняць пэўную суму з заробку кожнага работніка.

Праўда, з беларускай грошай асабліва не настыржэш, і чарговы цуд айчыннай эканомікі будзе, як і сёлета, трываша на зменшых фінансавых падтрымках (адпаведны перамовы ідуць з Расіяй, дый Еўропа апошнім часам не глядзіць на грашовую падтрымку Беларусі як абсалютнае зло). Міжтым, ужо сфарміраваны бюджет наступнага года з дэфіцитам у 2,7 трэцьёна беларускіх рублёў, ці 1,5 % ВУП. Але гэта не перашкоджае абяцаць бюджетнікам рост заробкаў. Палітычная кампанія ўжо пачалася.

▼ ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

«НЯКАВАТЬ» ІМІДЖ БЕЛАРУСІ

Сергей САЛАЎЕУ

«Імідж — нішто, смага — усё», — сцвярджае знакамітая рэклама. Але, што датычна Беларусі, то гэты рэкламныя слоганы не спрацувае. І гэта праявілася на фоне скандалу з затрыманнем у Бангкоку самалёта з 40 тонамі зброя.

На жаль, адным з членаў экіпажа самалёта быў беларус.

Самалёт ІЛ-76 амаль з 40 тонамі зброя, у тым ліку ручнымі гранатамі і пераноснымі зенітна-ракетны мі комплексамі, быў затрыманы 12 снежня ў Бангкоку, дзе прызымліўся для дзазпраўкі. Затрыманы піць членаў экіпажа — чатыры грамадзяніні Казахстана і грамадзяніні Беларусі Mihail Petухоў, які працаў бортінжынерам. 14 снежня крымінальны суд Бангкока пастанавіў уязыць пад варту экіпаж самалёта і падоўжыць тэрмін яго затрымання на 12 днёў.

Экіпажу прад'яўлена авбінаўчанне ў нелегальнай транспарціроўцы зброя і даванні ільжывай інфармацыі ўладам Тайланду пра хакартар грузу. Згодна з тайскімі законамі, лётчыкам пагражае пажыццёвым турэмні. Члены экіпажа сцвярджаюць, што не ведалі пра хакартар грузу. Паводле іх слоў, яны перавозілі аbstыланне для бурзян нафтовых сівідравін.

Самалёт зарэгістраваны ў Грузіі, але ніядайна. У яго казахстанскі гаспадар. Фрахтавала самалёт украінскай фірма, якая з'яўляецца філіялам новазеландскай фірмы, а з кім звязана на тая — пакуль не зразумела. У спрападжальныхных документах на груз, навату авіянакладной, атрымальнік грузу не называюць. Дазволы на пралёт тэрыторый розных краін у самалёта быў на ўесь звартоты шлях праз Шры Ланку і ААЭ да Украіны, і зброя могла выгруziць у любым пункце маршруту.

Тым не менш, 15 снежня газета «Гардыян» выказала меркаванне пра то, што адпраўны пунктам затрыманага ў Тайландзе з нелегальнымі грузамі зброя ІЛ-76 была Беларусь.

Зразумела, прадстаўнік Дзяржархага ваенна-правымовага камітэта Беларусь ў інтэр'ю БелапАН заявіў, што «гэта зноў выдумкі, якія ўзімкі толькі таму, што адзін з членаў экіпажа грамадзянін Беларусь». Аднасама гэта іскрава сведчыць, які імідж мае Беларусь на міжнароднай арэнзе. Здаецца, у сусветнай свядомасці паніці «нелегальнай зброяю» з «Беларусью» звязаныя вельмі шчыльна. Як толькі ўзімкі чуткі пра пастаўкі расійскіх зенітных комплексаў С-300 у Іран — адразу ж замежная преса піша: «прапа беларусью». Як толькі знаходзяцца інфармацыю пра пастаўкі з Венесуэлай зброя для

баевікоў з групоўкі Рэвалюцыйных сілаў Калумбіі — адразу прагучала: «зброя пастаўляла Беларусь у Венесуэлу». І вельмі цяжка пазбавіцца ад гэтага іміджу.

А такі імідж нам значна шкодзіць. Асабліва ўтых часы, калі мы імкнёмся развіваць дыялог з Еўропай.

Зразумела ж, такое ўспрыманне Беларусь за днень не зменш. Але, здаецца, нікто не хоча нічога мяняць. Большую ўягу мы нададем «унутранаму» іміджу, асабліва напрэддні выбару.

14 снежня на нарадзе аб задачах па вырашэнні найбольш актуальных пытанняў сацыяльна-еканамічнага развіція Беларусі ў 2010 годзе Аляксандр Лукашэнка жорстка раскрытыкаваў дзяржаўную сродкі масавай інфармацыі — як друкаваныя, так і электронныя. «Сродкі масавай інфармацыі нікі сёння не працуюць. Тэлевізар: як у вас, так і, на шчасце для нас, за мякія глянець ніяма чаго. Радыё ў Беларусі ўжо нікто не слухае. А па тэлевізоры глядзяць кілі, і тое не ўсе. Забуяла-лаўка, ёсць гэта не цікава», — сказаў Лукашэнка.

Паводле слоў Лукашэнкі, у яго склалася ўражанне, што «там ужо і кіраўнікі забылі, што юны з'яўляюцца суб'ектамі ідеалагічнай работы». У гэтай сувязі Лукашэнка зварнуў увагу кіраўніку сваёй адміністрацыі Уладзіміру Макею на недастатковасць ідеалагічнай работы, што праводзіцца ў краіне.

Іншыя таксама неабходным звярніць пільную ўагу на работу СМІ ў рэгіёнах. Рэгіональныя місмесці «ненавінныя» займацца ўскладненiem мясцовай улады, і калі ёсць факты для крытыкі, то не замоўчваць іх, як бы гэта ні гучала неўпрыемна для мясцовай улады.

Можна было бы толькі ўхвалиць гэтую крытыку презідэнта. Можна было бы спадзявацца на тое, што Лукашэнка нарэшце зразумеў старую фразу: «Прэса — вартавы сабака дэмакратіі». Але, па-першое, такія заявы яшчэ рабіў ужо не раз, і нічога не змянілася. Па-другое, непакойці тое, што «крытыка» шчыльна звязана з «ідэалогіяй». І, па-трэціе, апошні тэндэнцыі зусім не спрыяюць тому, калі спадзявацца, што СМІ ў нас нарэшце будуть больш вольнымі.

На гэтым тыдні стала вядома, што ўжо падрыхтаваны праект указа аб мерах па ўдасканаленні выкарыстанні нацыянальнага сегмента інтэрнэта. Прэзідэнт, у прыватнасці, прадугледжвае рагістрызацію інтэрнэт-ресурсаў па парадку, якія вызначаюцца Саветам міністэрстваў Беларусі па ўзгадненні з Аператуўна-аналітычным цэнтрам (AAC) пра прэзідэнцэ, а звесткі аб зарэгістраваных ресурсах передаюцца ў AAC па парадку і аўтамацыйна, якія вызначаюцца гэтым цэнтрам. Згодна з дакументам, аператоры электрасаузаў, а таксама іншыя юрдычныя асобы і індывідуальныя прадпрымальнікі, якія аказваюць послугі па выкарыстанні інтэрнэта, авязаныя ідэнтыфікаваць карыстальнікаў, якім яны аказали послуги.

То бок, гэта будзе татальны кантроль інтэрнэта. Але такім праектамі нас пужалі яшчэ з 2003 года, так што нам ужо не боязня. Гэтых «страшлак» было дастаткова, каб кожныя карыстальнікі глабальнай сеткі наўчуюцца карыстатацца ананімайзарамі і проксі-серверамі. Але нацрижвае сама тэндэнцыя таго, што дзяржава імкненіе прадвертаўца ў «Вілігака Брата» і кантроляваць ўсё і ўся. Сёння інтэрнэт — заўтра да кожнага ўложжыць палезуць.

І гэта таксама адбіваецца на іміджы беларусі.

Але калі каму і трэба даць медаль за паліпшэнне іміджу беларускіх тавараў на сусветным рынку, дык гэта не лорду блу, місія якога скончылася правамал, а першаму сакратару гандлёва-еканамічнага аддзела пасольства Швецыі ў Расіі Андрэсу Марціну Форсу.

Як паведаміла расійская тэлекампанія НТВ, Форс ездзіў у Беларусь, дзе купіў недарагую панчонашна-шкарпеткавую прадукцыю, якую здаваў на разліцаюць ў расійскай крамы. 14 снежня НТВ паказала відэазапіс з камер патаемнага навірання, на якім бачна, як іншаземец разгружае каробкі са службовай аутамабілем, раскладвае рэкламныя аўбявы і здае тавару на вуліцы Каҳоўку.

Дзякуючы сваёй дыпламатyczнай недатыкальнасці Форсу ўдавалася пазбігчаць праверак на мякы і вы-платы адпаведных пошлін.

Калі нават дыпламаты займайцца кантрабандай беларускай прадукцыі, значыць, яна чагосці вартая?

▼ ФІГУРЫ ТЫДНЯ

ВАЛЕРЫЙ СТРАЛЬЦОУ

У футбольнага клуба «Дынама-Мінск» — новы генеральны дырэктар. Сход акцыянеру ЗАТ «Футбольны клуб «Дынама-Мінск» сышоўся ў раціоні змянца генеральнага дырэктара клуба. Афіцыйнай падставай была названая незадаваленасць спартовыі вынікамі футбалістамі. Ад пасады быў вызвалены генеральны дырэктар Юры Шуканau, які пераемнік быў прызначаны Валерый Стравіцоу. Апошні займаў такую ж пасаду ў магілёўскім «Дніпру». Па выніках 19-га чэмпіянату Беларусі па футболе «Дынама» заняла другое месца, «Днепр» — трэцяе.

Валерый Стравіцоу — заслужаны трэнер Распублікі Беларусь. Выступаў за магілёўскі «Спартак» («Днепр») у 1967–1975 гадах. Найвышэйшая дасягненне — 4-е месца ў зоне 2-й лігі чэмпіянату СССР. Працаваў трэнерам у магілёўскай СДЮШАР-7 (1976–1984), начальнікам каманды «Днепр» (1984–1985). С 1986 года — галоўны трэнер (з невялікімі перапынкамі), а з 1990-га — адначасова і генеральны дырэктар. Пад яго кіраўніцтвам каманда заваявала золата (1998) і срэбра (1992) чэмпіянату краіны. У чэмпіянате краіны каманда пад кіраўніцтвам Стравіцоу атрымала 165 перамог (другі паказыч сярод дзейсных трэнераў). З 2000 па 2003 год — другі трэнер нацыянальнай зборнай краіны.

АНДРЭЙ БАНДАРЭНКА

Мінскі гарадскі суд пасля разгляду касацыйнай скаргі прадпрымальніка Андрэя Бандарэнкі адміністратыўнай прысуду на новы разгляд. У каstryчыніку суддзя Першамайскага суда Мінска Леанід Ярмоленка прызнаў Андрэя Бандарэнку вінаватым у крадзяжы мэйсасі і звінічені ў паследу за ўзел на леташніх парламенцкіх выбарах. Андрэй Бандарэнка — сябра АБяднанай грамадзянскай партыі.

Паводле версіі следства, фармальна будучы ў фірме кансультантам, Андрэй Бандарэнка насамрэч ей кіраваў і праз розныя макрэнічныя нібыта краіны і мэйсасі. Прадпрымальнік сваіх віні не прызнаў і падаў скаргу ў Мінскі гарадскі суд. Вядома таксама, што на знак нязгоды Бандарэнка трымаў галадоўку ў Бабруйскай папрачай калоніі, пакаранне ён лічыць вінікам пераследу за ўзел на леташніх парламенцкіх выбарах. Андрэй Бандарэнка — сябра АБяднанай грамадзянскай партыі.

Адвакат Бандарэнкі Дзмітрый Ляўскі мяркуе, што пайторны разгляд справы можа быць прызначаны на першую палову студзеня.

ЛЯВОН ВОЛЬСКІ

Лідэр гурта N.R.M. Liavon Volski падрыхтаваў альбом з дванаццаці песьняў на вершы хрэстаматыйных паэтаў: Францішка Багушэвіча, Аркадзія Кулішава, Яна Чачота, Рыгора Барадуліна ды іншых. Дыск будзе презентаваны публіцы ўвесну. А на бізнеснымы ўдзел гурт N.R.M. пасля гадавага перыяду ў канцэртнай дзейнасці ў Беларусі супольна практкі «Такога няма нідзе». Аўтарамі сім з песьняў альбому ўзялі Павел Булатнікай («Ляпіс Трубецкія»), Алег Хаменка

(«Палац»), Уладзімір Лугач («Дзімор»), Віталі Артыст («Без Билета»), Руся (Indiga, Akana-NHS), а таксама акцёры Ганна Хітрык («Деті Детей»), Святлані Зелянкоўская, Алег Гарбуз. Апроч музичнага альбому практкі, мae і відаверсію з 11 песьняў.

«Практкі з'яўляюцца псеўдадокументальным пазытыўна-музычным эксперыментам на тэму таго, як бы выглядалі і што б спявалі яго ўзделнікі, каб жылы ў тых часы ў розных краінах свету — ад Францыі, Англіі і ЗША да Беларусі і Кітая. Мне здаецца, што мы зрабім шарг сенсацыйных і нават шакіруючых выкрыцій», — цытуе партал TUT.BY слова артыста.

Канцэртная прэзэнтацыя дыска абудзіцца 22 снежня ў межах выступу музыкі на фэсце пазытыўнай музыкі «Сонцастаянне» ў стаўлічным клубе «Рэактар».

▶ КРУГЛЫ СТОЛ

РОЗНЫЯ ЛЁСЫ – АГУЛЬНАЯ

10 снежня ў канферэнц-залі гатэлю «Вікторыя» адбываўся круглы стол беларускіх і польскіх гісторыкаў «ДРУГАЯ СУСВЕТНАЯ ВАЙНА». Яго арганізаторамі выступілі Польскі Інстытут у Беларусі і газета «Новы час».

З беларускага боку ў дыскусіі ўдзельнічалі дактары гісторычных наукаў Уладзімір Снапкоўскі (БДУ) і Аляксей Літвін (НАН Беларусі), кандыдаты гісторычных наукаў Любоў Козік (БДУ) і Сігізмунд Барадзін (БДПУ). Польскі бок прадстаўлялі прафесар Антоні Мірановіч (Беласток), а таксама Анджэй Кыштаф Кунэрт (Варшава) і Казімеж Краеўскі (Варшава). Падчас трохгадзінай дыскусіі выступуло падзяліцца меркаваннямі на неконтактных і балочных старонак у гісторыі Беларусі і Польшчы, як «Проблема верасня 1939 года» і «Палкі і беларусы падчас акупацыі 1939–1945 гадоў». Пралануем вашууве вытрымкі з круглага стала. Пойдзі тэкст чытаце на нашым сайце.

Проблема верасня 1939 года

Генрых Літвін, Пасол Рэспублікі Польшча ў Рэспубліцы Беларусь:

— Беларускія і польскія даследчыкі мусіць сустракацца паміж сабою, бо ў іх ёсьць розныя погляды на падзея. Намі было арганізавана ўжо шмат сустракаў, і ў апошні час у дыскусіях высвітлялася не толькі наяўнасць розных падыходу да гісторычных проблем, але і адкрываліся новыя томы для аблеркавання.

Беларускія і польскія гісторыкі маюць багата што скажаць адно аднаму, адкрываюць новыя гарызонты, карысныя абудвум бакам. Таму я вельмі рады чарговай сустракы і спадзяюся, што яна прынесье шмат карысці і беларускім, і польскім гісторыкам.

Уладзімір Снапкоўскі, доктар гісторычных наукаў (БДУ):

— Я хацеў бы прадставіць чатыры тэзы на сёняшнюю тематыку. Першы — аўгустынскія беларускія народы ў межах БССР у кастрычніку-лістападзе 1939 года не было ні вынікам нацыянальна-вызваленчай барацьбы насельніцтва Заходняй Беларусі, ні вынікам слабасці польскай дзяржавы. Яно стала магчымым праз змову двух дыктатараў і было ажыццёўлена праз гвалтоў.

Андрэй Кыштаф Кунэрт, гісторык (Варшаўскі ўніверсітэт):

— Для Польшчы 1939 год — падвойная агрэсія, у якой яна стала першай і адзінай дзяржавай, што ўступіла ў войну падударамі з двух бакоў. Пачатак другой сусветнай вайны для Польшчы — гэта даведы: нямецкая агрэсія 1 верасня, і савецкая — 17 верасня. Больш за тое, самай важнай і драматычнай з пункту гледжання наступіцца для Польшчы стала дата 28 верасня — дзень падпісання ў Маскве савецка-германскага дагавору аб сіроўстве і межах, — названая ў Польшчы Пактам чацвертага падзея.

Я б хацеў прапанаваць яшчэ адзін пункт погляду, які асацысты для мяне мае важнае значэнне: удзел салдат беларускага падходжання ў вераснёўскай кампаніі на польскім фронце. У адной з найбольш герайчных і вялікіх бітваў верасня 1939 года, у абароне Млавы, якую чартырні дні ажыццяўляла 20-я пяхотная дывізія, страйчышы 40 працэнтаў свайго асабавага складу, страты ж складзілі 50–60 працэнтаў. 30-дывізія польскага войска, якую німечы генерал Ромель называў «жаднай дывізіяй», таксама віцэ-беларускага падходжання.

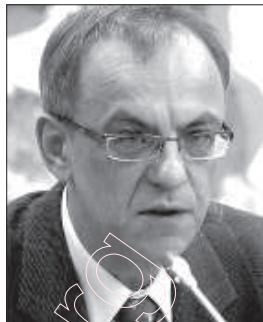
Яшчэ адна тэма, звязаная з вераснем 1939 года, — гэта гісторыя незвычайной арміі генерала Андэрса. Адзінай Арміі саюзікаў, якай складалася выключна з бытых вязняў і ссыльных, якія кіравалі таксама выключна вязні і ссыльныя, тыя людзі, што патрапілі ў савецкія турмы ў верасні 1939-га.

Армія Андэрса, створаная ў СССР у 1941 годзе, ішла да Польшчы праз тры кантыненты. Для мяне вельмі важным сімвалам з'яўляецца тое, што ў самай знакамітай і векамлоній бітве, у якой ўзялі ўдзел салдаты арміі Андэрса, бітве пад Монц-Касіна ў Італіі, былі прадстаўнікі розных нацыянальнасцей. У адных шэрагах біўся і Рычард Качароўскі, апошні прэзідэнт Польшчы ў выгнанні, і побач з ім — павененны прэзідэнт БНР Вінцэнт Жук-Грышкевіч. З'яўленне ў гісторычнай публікацыі ў бліжэйшы час інфармацыі пра гэта сталася ў прыгожым сімвалам наашай памяці. Пакуль да сёня пра ўдзел у Монц-Касіна прэзідэнта Рычарда Качароўскага ў розных польскіх выданнях напісаны неадназначна, а пра ўдзел у бітве прэзідэнта Вінцэнта Жук-Грышкевіча засведчана ў адзінным польскамоўным выданні, у публікацыі Юрыя Грыбоўскага.

Калі я дакладна памятаю лічбу, 888 бытых салдат арміі Андэрса, якія вярнуліся па вайне на саю-

гістарычную радзіму ў БССР, былі высланы паўторна ў Сібір. Высланы ўжо са сваімі сем'ямі.

Пётр Казакевіч, дырэктар Польскага Інстытута ў Мінску:

рускай меншасці ў Другой Рэчы Паспалітай быў прыніжаны. Таму Народны Сход Заходняй Беларусі, які сабраўся 28–30 кастрычніка 1939 года ў Беластоку і прыняў рашэнне пра ўступленне яе ў СССР, пераважна складаўся з беларусаў (621), але быў і іншыя (127), яўрэі (72), украінцы (53), рускія (43) і 10 прадстаўнікоў іншых нацыянальнасцяў.

На першым этапе савецкай прысупрасці ў Заходняй Беларусі ў адміністрацыйным апарате да-мінавалі палікі. У лістападзе 1939 года ў Беластокской вобласці ў шэрагах савецкай адміністрацыі працаўала 10 537 мясцовых жы-хароў, у тым ліку 10 080 паліякаў, 315 беларусаў і 142 яўрэі. Аднак 1 лістапада 1940 года ў дзяржаўных установах Беластоцкай вобласці працаўвалі 8 283 паліякі, 6 460 беларусаў, 1 168 рускіх, 3 392 яўрэі. У гэтай колькасці мясцовага падходжання было 5 195 паліякаў, 3 214 беларусаў і 2 431 яўрэй. Гэта абазначала, што Саветы пазыблі-ся амаль паловы бытых польскіх чыноўнікаў і прынялі на іх месца беларусаў і яўрэяў.

Казімеж Краеўскі, гісторык Інстытута нацыянальной памяці (Варшава):

— Хачу звярнуць увагу на 1921 год. Савецкая Расія за Рыжскі мір разлічылася тэрыторыяй Беларусі. Цэльны народы аказаліся падзелены на дзве часткі. Таму то, што адбылася ў гады другой сусветнай вайны, я маю на ўваже адносны польска-беларускія, польска-яўрэйскія, польска-украінскія, былі ў позней меры закладзены і палітыкай польска-ўраду 20-х гадоў.

Антоні Мірановіч, прафесар Беластоцкага ўніверсітэта:

— Так, існуе гісторычнае су-вязь наступствіў 1939 года з неспадзіліўмі ўмовамі Рыжскага міру 1921 года. Пра гэта, дарэчы, пісаў польскі палітык і публіцыст, гісторык Станіслав Чат(«Кэт»)-Мацкевіч. Стан бела-

ГІСТОРЫЯ

у абарону Валожына і іншых містечак.

Праблема стаўлення беларусаў усходніх Польшчы да прыходу Чырвонай арміі таксама мусіць разгледацца ў перспектыве часу. Высвятляецца, што хача ўсе беларусы з вілікім энтузізмам вітальні надыхом войскаў СССР, пазней, у часы німецкай акупацыі, многія з іх зусім не ідэнтыфікаў сябе з Савецкай Беларуссю. Значная частка марыла пра незалежнасць сваіх краю, але іныя выявілі актыўнасць зусім іншага характару, абласлона не ў савецкім рошышчы.

Для польскага ж гледжання на падзеі 1939 года ісціна тое, што іныя прывылі да катастрафічнага вынішчэння паліаку ў землях быў Усходній Польшчы, рэгіёнах ашмян, Навагрудчыны і г.д. Там было польская насыніцтва ад прадзеадаў-дзядоў, якое жыло на ўласных землях, але савецкія ўлады яго метадычна вынішчалі. Адбыўся чатыры вілікія департациі. Да гэтага часу мы ўдакладняем лёсы амаль 4 тысячі департаваных прадстаўнікоў польскай эліты з Беларусі. Катынскі ўкраінскі спіс, напрыклад, даўно вядомы, а беларуская спісу мы дагэтуль не ведаєм. Ніяма ні прозвішчай агтата-га спісу, ні ўдакладнення месца іх апошняга спачыну.

Любоў Козік, кандыдат гісторычных навук (БДУ):

— Треба памятаць, што не толькі паліакі пацярпелі ад савецкай улады, але і шмат беларусаў. Часцей за ўсё не нацыянальная прыкмета з'яўлялася падставай для рэпрэсіі, а сацыяльнае паходжанне, заможнасць. І менавіта з гэтага траба зыходзіць, калі мы ацэніваем рэпрэсіі. Я ні ў якой ступені не спрабую знізіць той буль, які адчувае польскі народ у суязні зі дэпартациямі 1939–1941 гадоў і, канешне, з катынскай трагедыяй, што з'яўляецца найбольш балочным досведам польскага насыніцтва. І думаю, што пытанне адносін насыніцтва, пытанне рэакціі простага насыніцтва на рэпрэсіі, на дэпартациі, на арышты таксама павінна быць закранута.

Паліакі і беларусы падчас акупацыі 1939–1945 гадоў

Аляксей Кароль, галоўны рэдактар газеты «Новы час»:

— 1939–1945 гады. Пасярод дзвох дэйсвітых вынішчэнцаў яшчэ адна — 1941 год. Падзея дай і пасля гэтай даты таксама звязаны, узаемаабумоўлены, але маюць і свае аднінныя

свеа прычыны і свае наступствы. Калі мы гаворым і пра тое, і другое, і трэцяе, ях бахаец падкрэсліць, на мой погляд, вельмі істотнае.

Зразумела, і Рыжская дамова, і Пакт Молатава—Рыбентропа — з'явились звязаныя. Але самае галоўнае — гэта было сутыкненне двух таталітарных монстраў. Была пад Рыжскай дамові ці, але калі існавалі ўжо гэтыя два монстыры, то менавіта іныя вызначалі ход падзеі і ў барацьбе за сусветнае гаспадарства абраўнілу народы ў глобальну трагедыю сусветнай вайны. Праблема, драма заходній дзярмакраты была праблемай выбараў паміж гэтымі думамі монстраў, каб асаляец, захавацца і перамагчы. Драматычны выбар, якога ў Польшчы, на жаль, не было, таму што іныя апынулася ў эпіцэнтры сутыкнення гэтых монстраў.

І ў нашага народа таксама не існавала выбараў, і не было ўжо даўно, таму што беларусы ўжо былі ўключаны ў ту таталітарную дзяржаву, якую вырасла падзея 1917 года. І вось на акупаванай немцамі тэрыторыі сутыкнуліся зноў жа ідэя і злезні супраціў фашысцкай акупацыі, а для паліаку — яшчэ і савецкай акупацыі. І пераплягталіся іныя даволі складана, супірочліва.

Аляксей Літвін:

— Пасля 17 верасня 1939 года статус польскага насыніцтва на далучаных да БССР заходніх тэрыторыях прынцыпова змяніўся. Гэта добра апісаны і ў польскім літаратуре, і ў нашай: з нацыі пануючай паліакі становіцца меншасцю. З пачаткам вайны сітуацыя зноў раза міняецца. І польская насыніцтва, звязаные ці арыентаваны на эмігранціка кірауніцтва, вырашылі выкарыстаць гэтага для будучай барацьбы. З першага дня прыходу немцаў паліакі старалісці ўбійці ў мясцовую адміністрацыю, якую стваралі немцы. Гэты чыннік якбы ўбіў першыя паміж беларусамі і паліакамі. Чаму? Бо ўсіх пытальнікам, дзе і калі мясцовыя ўлады была ў польскіх руках, вырашаліся на карысць паліаку.

Тут треба вызначыцца з тэрмінам «беларусы». У Заходній Беларусі пры Польшчы свядомыя беларусамі лічыліся тыя, хто арыентаваўся на стварэнне беларускай нацыянальнай дзяржавы. Члены КПЗБ — гэта ўжо іншая арыентация.

Міжтым, свядомыя беларусы, ці беларускай нацыянальнай дзяячы, што жыў ў Польшчы, Германіі, з прыходам немцаў на тэрыторыю Беларусі думалі легальным шляхам дабіцца ад немцаў у 1941–1942

гадах стварэння для пачатку хача Ѷ бармальнай дзяржавы. Гэта ідэя была ўведзена ў вушы Куба, і Куба яе падтрымаў, у адрозненіе ад Гімлеря і Гітлера, якім нават баяўся дакладаць, што ідуць такія гульні з беларусамі.

Гэта стала прычынай таго, што з мая 1942 года раза змяніліся адносіны акупацыйнага кірауніцтва да польскага насыніцтва. Хача зводкі СД з усходніх тэрыторый сведчаць, што аналітыкі СД ужо са жніўні 1941 года адзначалі актыўнасць польскага руху, які кіраваўся з Лондана. Польскае пытанне асвялялася ў документах СД з верасня 1941 і да мая 1942 года, да прыняція рашэння пра правядзенне «польскай акцыі» па вынішчэнні польскай інтэлігенцыі.

У польскім друку, у працах Ежы Турунка добра паказана, што мясцовыя польскія адміністрацыі імкнуліся німецкімі рукамі (і гэта добра бачна па нашых дакументах) змяніць у першую чаргу беларускі нацыянальна сувядомы элемент. Пра гэты націм таксама траба гаварыць. Камуністай — зразумела, але горшымі за камуністай быў ўсё жсткі беларускай нацыянальны элемент. Тому гэтыя людзі і траплялі пад першыя рэпрэсіі.

Са змяненнем палітыкі беларускіх нацыяналістаў адказвалі палякам тым жа самым.

Аnton Mironovich:

— Пачатак вайны паміж СССР і Трэцім рэйхам выклікаў віліаныя чакані і спадзіванні спрэд розных грамадскіх колаў і ў Польшчы, і ў Беларусі. Калі з'явілася магчымасць будавання новай роначасніцы з чэрвеня 1941 года, частка польскай супольнасці занігажвалася ў адбудову актыўнай пазыцыі. Пасля таго, як піменецкі войскі занізілі тэрыторыі Заходніх Беларусі, у адміністрацыйным і грамадскім жыцці людзей польскай нацыянальнасці беларусы нейкім чынам зрабіліся чарговымі ахварамі. Асабліва старалісці паліакі, былыя супраціўнікі камуністичнай адміністрацыі, і іх ахварамі становіліся ў той ці іншай прапорці прадстаўнікі і беларускай, і польскай інтэлігенцыі.

Але паступова склад сформаванай пры немцах мясцовай адміністрацыі міняўся. У 1942 годзе немцы зразумелі, што з'явілася візальная польская палітычна-канцэпцыя адбудовы сваіх упływaў на тэрыторыі быў Другой Рэчы Паспалітай. І іныя начали аківаць павышаную павагу і спрыянне беларусам у мясцовай адміністрацыі. Паводле маіх падлікаў, у паліціі лічба беларусаў пачала складаць да 60 працэнтаў, а ў некаторых мясцовасцях — да 80 працэнтаў.

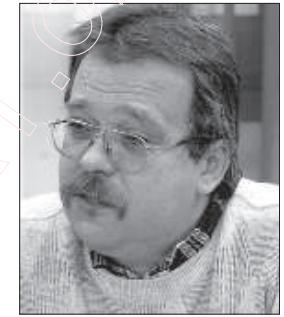
Заангажаванне беларускага асяроддзя было звязана і са стварэннем Беларускай народнай самапомчы (БНС), і Беларускай Цэнтральнай Рады. Гэтыя дзеянні разгортваліся і ў сферы стварэння беларускай школы, беларускай прэсы і беларускай прафсаўладчай царквы, аднаўлення рэлігійнага жыцця і нават арганізацыі парламентарнага хакартару. У выніку гэта вяло да канфлікту паміж польскім і беларускімі добра паказава пазіцыю часткі беларускага насыніцтва.

Неабходна выразна адрозніваць сітуацыю ва Усходній і Заходній Беларусі. Ва Усходній Беларусі галоўнай праблемай было супрацтваванне паміж беларускімі партызанамі і беларускай адміністрацыяй, якая працавала на патрэбы Трэцяга рэйху.

Калі ў 1943 годзе адбыўся пералом у ваенных дзеяннях на Усходнім фронце, і немцы нароўшце зразумелі неабходнасць у большай ступені прыцягваць беларускі народ у барацьбу з СССР, сітуацыя яшчэ ўскладнілася. Справа ў тым, што Армія Краёва немцы пачалі рагуць разумець як варожую сілу, якай дзеянічна іх тыле з тымі ж мэтамі, што і савецкія партызаны. Беларускай адміністрацыйнай сілы выкарыстоўваліся немцамі для барацьбы із тымі, і з іншымі, у выніку савецкія партызаны, як і Армія Краёва, перамагчы.

Траба памятаць таксама пра тое, што савецкія партызаны падтрымліваліся беларускай супольнасцю і шматлікімі прычынамі, не толькі тым, што яны дапамагалі Сталіну. Апошніе было якраз найменшай прычынай таго, што молады щылі ў лес. Дамінавала нежаданне быць узягнутымі ў паліційскія структуры німецкімі бокамі, і адзінай альтэрнатывай быў ўлекі ў лес.

Сігізмунд Барадзін, кандыдат гісторычных навук:

— Мне ўдалося ў архіве знайсці адну спраўдзячу працаўніка стратэгічнай разведкі, які сустрэўся з беларускім селянінам дзесяці пад Лідай. Вось што ён піша. «Што вы чакаеце? — Мы чакаем трацюю свабоду. — А што гэта за трацяя свабода? — Першая была ў 1939-м годзе ў верасні, калі ўлады не было, і можна было рабаваць. Другая была свабода ў чэрвені 1941-га — у верасні, калі ўлады не было, і можна было рабаваць. — А ўвогуле, дайце спакойна стаўніці ў той ці іншай прапорцыі! — І паколькі пад кірауніцтвам «Нагана» складаецца з палешукоў. У гэты час у пяці партызанскіх атрадах было калі 350 чалавек, і колькісць праваслаўных быў вельмі значнай. Але, відаць, у той момант, калі вір падзея паступова перасоўваўся на Захад, і паліакі, і беларусы възрасна зразумелі, хто з'яўляецца іх найгоршымі ворагамі. Ворагам іх нацыянальной ідэнтычнасці і пагрозай самому іх існаванию».

Кожны грамадзянін быў атальён без анікага прымусу добрахвотнікамі, ніхто ім не загадваў. Практычна ў кожным больш-менш значным атрадзе Армія Краёва на гэтых землях мы сустракаем праваслаўных. Перад націм тая авабязкавая структура, якая мела грамадзянскіх хакартар. Кожны грамадзянін быў даваны РП, безадносна да яго веврэвізіі і нацыянальнасці, мог служыць у гэтых аўдзіяннях.

АК абараняла мясцовага насыніцтва гэтых земляў, не зважаючы на этнічнае паходжанне, нацыянальнасць, веравізінне. Яна бараціла іх ад немцаў, і ад савецкіх партызан, дзеянісць якіх была цяжкай для мясцовага насыніцтва.

Часам з'яўляецца тэрмін «беларускія партызаны» — але на колькі яны былі беларускімі? Яны былі савецкімі партызанамі. Кожны, хто ўткім савецкім партызанамі атрадзе дэклараў быў беларускасцю, быў бы прызнаны нацыяналістам з усімі непрыемнымі вынікамі.

Ёсьць апублікаваны рапорт пра дзеянісць польскіх партызан на памежжы Навагрудчыны і Палесся. Камендант аднаго з акаўскіх атрадаў змініць: «У нашых атрадах можна заўажыць вілізны напалы беларускіх праваслаўных палешукоў». У весь атрад пад кірауніцтвам «Нагана» складаецца з палешукоў. У гэты час у пяці партызанскіх атрадах было калі 350 чалавек, і колькісць праваслаўных быў вельмі значнай. Але, відаць, у той момант, калі вір падзея паступова перасоўваўся на Захад, і паліакі, і беларусы възрасна зразумелі, хто з'яўляецца іх найгоршымі ворагамі. Ворагам іх нацыянальной ідэнтычнасці і пагрозай самому іх існаванию».

Аляксей Літвін:

— Калі спрабаваць зрабіць нейкія падсумкі беларуска-польскіх адносін у час другой сусветнай вайны, мы павінны паглядзець, якія чыннікі ўпільвалі на гэтыя адносіны.

На мой погляд, галоўным чыннікам была німецкая акупацыйная палітыка, якая свядома і паліакамі, і беларусамі і яўрэямі, і беларусамі і рускімі, паліакамі і літоўцамі, паліакамі і ўкраінцамі і гэтак далей.

Другі чыннік — гэта вытворча ад той палітыкі, якая праводзілася ў Другой Рэчы Паспалітай у міжваенныя гады і кірауніцтвам Лонданскага ўраду.

Трэці чыннік — Масква, якая пасля вайны была ўпэўнена, што беларускі і ўкраінскі нацыяналізм дыскрыдзітаваўся перад сусветнай грамадскасцю. Гэта развязвала руку для чарговых рэпрэсій.

Аляксей Кароль:

— Праходзіць час, змяніваючы пакалені, сущішваючы боль і вастрыны ўспынняцца пераждытага. Гісторычна адлегласць спрыяе аб'ектыўнасці даследаванні мінуга, у чым мы і пераканаліся на сёняшнім круглым стале. І відавочна, што новыя веды, аб'ектыўныя погляды на гісторыю павінен працаваць на выбудоўванне міру, добразычлівых міжнародных стасунку. Рэдакція «Новага часу» вельмі ўдзячна Польшчаму Інстытуту, Польскаму пасольству ў арганізацыі гэтай сутэрні. Вялікі дзякун польскім і беларускім гісторыкам, што адгукнуліся на запрашэнне.

ПАЛІТЫКА

▶ ПЛАНЫ

РЫХТУЮЦА ВІЗАВІЯ ПАЛЁГКІ

Вольга ХВОІН

Еўрапейскі саюз пачаў працу ў накірунку спрашчэння візовых працэдур для грамадзян Беларусі. Аднак вынік гэтай працы будзе залежаць ад сустэрных дзеянняў афіцынага Мінска.

Супрацоўнік аддзела па адносінах з Беларуссю Канстанцін Вардакіс падчас сустэрні з журналістамі ў Брусле паведаміў, што ўжо па запрашенню Савета Еўропы адпаведная камісія пачала працу ў візовых накірунку. «Я вельмі рада бачыць гэта, мы чакалі вырашэння пытання спрашчэння візавага рэжыму, бо мэтай еўрапейскай палітыкі добраесудства і «Усходняга партнёрства» з'яўляецца пашырэнне міжкасабовых кантактаў», — зазначыў чыноўнік. — Мы хацелі, каб больш людзей прыязжалі ў Еўрапейскі саюз, таксама хацелі, каб больш грамадзян ЕС ездзілі ў нашу краіну».

Вардакіс нагадаў, што Еўрапейская камісія атрымлівае інструкцыі для дзеянняў ад рады міністраў

Жак Мануэль Пінту Тэйшэйра

МіЗ і менавіта імі кіруеца ў сваёй працы. «Ціпер мы рыхтуюм мандат па паскарэніі прадпісамі атрымання візу. Пасля яго будзе разглядаць рада міністэрства МЗС. Мандат уключчае ўзбядзеніе міжнародных міжкасабовых кантактаў, — зазначыў чыноўнік. — Мы хацелі, каб больш людзей прыязжалі ў Еўрапейскі саюз, таксама хацелі, каб больш грамадзян ЕС ездзілі ў нашу краіну».

Вардакіс нагадаў, што Еўрапейская камісія атрымлівае інструкцыі для дзеянняў ад рады міністраў

Нагадаем, пяць патрабаванняў Еўрапейскага саюза да Беларусі заключаюцца ў вынівлені палітвізнані і адсутнасці палітычна матываванага пераследу, рэфармавані выбарчага заканадаўства згодна з рекамендацыямі АБСЕ, прадстаўленні свободы СМИ, палішэнні сітуацыі з НДА, свабоды слова і сходу.

Канстанцін Вардакіс нагадаў, што Еўрапейскі саюз чакае ад Беларусі руху ў бок адмены смяротнага пакарання. Паводле яго

слоў, уядзенне мараторыя было б пазітыўным знакам. Таксама чыноўнік зазначыў, што вынівы лістападаўскай сустэрні кіраўнікоў зневешнепалітычных ведомстваў краіна ЕС ёсьць «рамкамі замежнай палітыкі ў адносінах да Беларусі». «Еўракамісія дала нам наступныя інструкцыі: пачаць працаўца над сумеснымі планамі дэмакратычных реформ у Беларусі. Калі ён будзе ўзгоднены з афіцыннымі Мінскам, то будзе падтрыманы і дадатковым тэхнічным супрацоўніцтвам», — патлумачыў супрацоўнік аддзела па адносінах з Беларуссю. У гэтай працы плануеца задзейнічаць НДА, асацыяціўныя прымесловасці, прафсаюзы, праваабаронцы і журналісты. Вардакіс нагадаў, што сёлета піленнімі былі контакты з прадстаўнікамі Міністэрства энергетыкі, міністэрства транспарту і сувязі.

Што тычыцца асэнкі прэзідэнцкіх выбараў 2011 года, то спадар Вардакіс зазначыў: іх празрыстасць і транспарэнтнасць будзе вызначана БДПЧ АБСЕ. Разважаючы пра закіды Еўропе ў здрадзе дэмакратычных каштоўнасцяў дзеля эканамічных выгодаў, Канстанцін Вардакіс

звярнуў увагу на факт того, што рашэнні ў ЕС прымаюцца супольна 27-мі краінамі, і грунтуючыся на кансенсусе: «Есьць краіны, якія на першое месца ставяць гандаль, эканоміку, ёсьць тыя, хто на першое месца ставіць правы чалавека. Нам трэба 27 меркаванні прывесці да паразумення. Менавіта таму ў апошнім рашэнні па Беларусі ёсьць і пернікі, і пуга».

З асцікаўленасцю ЕС у пашырэнні супрацоўніцтва з Беларуссю пачвердзіў падчас апошняга візіту і кіраўнік прадстаўніцтва Еўракамісіі ў Беларусі і Украіне Жак Мануэль Пінту Тэйшэйра. «З канца 2008 года Еўрасаюз настроены на пашырэнне супрацоўніцтва з Беларуссю. Гэта звязаны з тымі пазітыўнымі зменамі, якія адбываюцца ў вашай краіне», — патлумачыў Тэйшэйра. Паводле слоў дыпламата, «у межах ЕС існуюць розныя пінаўажаныя арганізацыі, што регуляруюць сітуацыю ў краінах, з якімі супрацоўнічай Еўрасаюз. Мы настроены на пашырэнне супрацоўніцтва пры ўмове, што ў Беларусі будзе надавацца дасцаткова ўвагі важным для нас каштоўнасцям».

▶ СТРАТЕГІЯ

КРЫЗІС НЕ СКОНЧЫЦЦА Ў НАСТУПНЫМ ГОДЗЕ

Вольга ХВОІН

Еўрапейскі банк рэканструкцыі і развіцця прыняў у адносінах да Беларусі новую стратэгію супрацоўніцтва. Прадстаўнікі Еўрапейскай камісіі не хаваюць, што фінансавая падтрымка Беларусі найперш завязана на палітычным складніку.

Новая трохгадовая стратэгія дазволіць банку пашырzyć свае аперацыі ў Беларусі пры ўмове, што кіраўніцтва дзяржавы будзе здзяйсніць рэформы ў пэўных галінах, накіраваных на развіццё рынкавай эканомікі, паведамляе БелААН. Галоўным прыярытэтам Еўрапейскага банку рэканструкцыі і развіцця (ЕБРР) у дачыненні да Беларусі застаецца падтрымка развіцця прыватнага сектору як інструмента прасоўвання да палітычнай дэмакратыі ў рынку эканомікі.

ЕБРР вітае прадзманістраўскую ўладамі краіны ўзрослую гатоўнасць супрацоўніца з міжнароднай супольнасцю і адзначае абнадзеяўчыя прыкметы прагрэсу ў палітычнай і эканамічнай сферах. Адзначаеца, што далейшы прагрэс у гэтых накірунках дазволіць банку пашырzyć сваю дзеянісць у Беларусі, у тым ліку супрацоўніцтва з дзяржаўнымі прадпрыемствамі на амежаванай і выключна выбарчай аснове, пры ўмове, што яны будуць функциянаўць на камерцыйных прынцыпах і ёсць рэальная перспектыва іх прыватyzациі.

Да ліку іншых прыярытэтных кірунку дзеяйнасці ЕБРР у Беларусі ўперыяд дзеяння новай стратэгіі адносяцца стымулюванне падвышэння энергэфектыўнасці і расправоўка новых энергарэсурсаў; пашырэнне праграмы садзейнічання развіццю гандлю Беларусі ў матах стымулювання трансмежных гандлёвых аперацый; аказаціў падтрымкі ў рэфармавані і тэхнічнай мадэрнізацыі экалагічнай інфраструктуры і муніципальных паслуг.

Банк працягні актыўны палітычны дыялог з беларускімі

У шэрагу інструменту ЕС — палітыка добраесудства, якая канцэнтруеца на тэхнічным супрацоўніцтве ў сферы энергетыкі і аховы навакольнага асяроддзя

ўладамі ў дачыненні шэрагу неабходных реформ і будзе адсочаць дасягнуты прагрэс з дапамогай набору контрольных паказыкаў у палітычнай і эканамічнай сферах.

Супрацоўнік аддзела па спраўах Беларусі Еўрапейскай камісіі Каталін Герман паведаміў, што камісія падтрымлівае намеры супрацоўніцтва ЕБРР з Беларуссю, а таксама разгледае магчымасць рэкамендаваць Еўрапейскаму інвестицыйнаму фонду пачынаць выдачу кредиты. Прадстаўнік Еўрапейскай камісіі не хавае факту, што фінансавая дапамога ЕС звязаная з палітычнымі чыннікамі, а «у выпадку з Беларуссю гэта пра-

што ў наступным годзе будзе вылучана каля 10 мільёнаў ёура. Аднак далейшае пашырэнне дапамогі залежыць ад адносін ЕС і Беларусі, — адзначае супрацоўнік аддзела па спраўах Беларусі Еўрапейскай камісіі. — Памер фінансавай дапамогі Беларусі не суразмерны з той, што атрымліваюць іншыя краіны ў межах праграмы Еўрапейскага добраесудства. І калі аднойчы ЕС падтрыміць, што ў Беларусі назіраецца прагрэс у палітычнай сферы, то мы зможем пераглядзіць гэтыя сумы». Стратэгія адносіна фінансавай падтрымкі Беларусі будзе пераглядзіць ў пачатку наступнага года.

Па словах супрацоўніка аддзела па спраўах Беларусі Еўрапейскай камісіі Канстанціна Вардакіса, камісія разумее ўсю складанасць эканамічнай сітуацыі ў Беларусі. Тому было ўхвалена рашэнне Міжнароднага валютнага фонду, які летасі вырашыў падпісаць пагадненне з Беларуссю на вылучэнне краінскай лініі. «Калі паглядзеце на традыцыйную краіну ў перыядзе з ходу Еўрапейскага саюза, то бачна што ад эканамічных спадаў найперш перыпц спадні клас, адукаваныя людзі, — адзначае Вардакіс. — Гэта тыя, хто можа аналізаваць сітуацыю і можа атрымліваць рэформы. Ціперашні крызіс не скончыцца ў наступным годзе, нават для краіны, якая трымае чыннікі эканомікі. Пад сваім кантролем. А калі вы праводзіце пратэкцыяністскую палітыку, то пашеріце яшчэ больш. Мы ж хочам бачыць каля нашых мяжу стабільнасць, мір і эканамічны росквіт».

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

TV

21 СНЕЖНЯ, ПАНЯДЗЕЛАК

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55

Навіны.

06.05, 07.05, 08.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».

06.45, 07.45 Зона X.

07.30, 08.25, 11.50 Дзялэвое жыццё.

08.30 У сцэне матарау.

09.05 Нота Вене.

09.35 «У рytme танца». Дак. фільм (БТ).

10.15 Серыял «Блудныя дзеци» (Расія).

11.05 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».

12.10 «Зорнія танцы». Жаночы сезон.

13.30 Документальны фільм «Пішнія звязаў» цыклу «Асяроддзе пасялення».

14.05 Жаночнае ток-шоу «Жыцце як жыццё».

15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.

15.25 Культурныя людзі.

15.55 Здароўе.

16.25 Меладрама «Сёстры па крыві».

17.25 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».

18.25 Відэофільм АТН «Грабач міне».

18.50, 00.05 «Зона X». Крымінальная хроніка.

19.30 «Арзана». Праграма аб спорце.

19.55 Ток-шоу «Ход у адказ».

20.00 Панарама.

21.50 Адмысловы рэпартаж АТН «Рэксіем па мары».

22.05 Драматычны серыял «Часткі цела».

00.10 Дзень спорту.

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00

Навіны.

06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».

09.05 Контроли.

10.10 АНТ прадстаўляе: «Дыханне планеты».

11.00 Навіны.

11.05 Навіны спорту.

11.10 АНТ прадстаўляе: «Рэкламная паўз».

12.00 «Малахай+».

13.00 Навіны.

13.05 Навіны спорту.

13.10 «Зразумець. Прабачыць».

- 13.40 «Модны прысуд».
- 14.45 «Кантрольны закуп».
- 15.15 «Аматарка прыватнага вышуку Даши Васільевай». Шматсерыйны фільм.
- 16.00 Навіны.
- 16.10 Навіны спорту.
- 16.15 Ерапаш.
- 16.45 АНТ прадстаўляе: «Бітва тытану».
- 18.00 Навіны.
- 18.15 Навіны спорту.
- 18.20 Серыял «Мая выдатная няня».
- 18.55 Чакай міне.
- 20.00 Час.
- 20.30 Навіны.
- 21.00 Навіны спорту.
- 21.05 Ток-шоу «Выбэр».
- 22.00 АНТ прадстаўляе: «Што? Дзе? Калі?» у беларускім. Зімовая серыя гульняў.
- 22.30 Навіны.
- 23.35 Навіны спорту.
- 23.40 «Жанатыя... з дзецьмі». Шматсерыйны фільм.
- 00.35 «Звар'ячэў ад цібэ». Шматсер. фільм.
- 01.20 Навіны.
- 01.35 Навіны спорту.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзін».

06.10 «Мінічына».

06.20 «Раніца». Студыя добрага настрою».

07.40 «СТБ-спорт».

07.45 «Раніца». Студыя добрага настрою».

08.30 «Тыдзень».

09.35 «Вялікі снданак».

10.05 «Піяць гісторый».

10.40 «Анён-захавальнік». Тэленавэла.

11.50 «Званая вічара».

12.40 «Былая». Серыял.

13.50 «Зорныя рынги».

15.00 «Вайна. Вядомая і невядомая».

15.30 «Гарачы».

16.00 «Культурнае жыццё».

16.50 «Я-вандруйца».

17.10 «Наша справа».

17.20 «Мінічына».

17.30 «Званая вічара».

- 18.30 «Былая». Серыял.
- 20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
- 20.20 «Добры вечар, майяня».
- 20.40 Фільм «Сувязь». Расія, 2006г.
- 22.55 «Сталічныя падрабязнасці».
- 23.00 «Сталічныя футбал».
- 23.30 «Гучная справа».

07.00 ЛАДная раніца.

08.00 «Альбартуэні. Змены клімату».

08.30 Гадзіні суду. Справы сямейныя.

09.30 У гэты дзень.

09.35 Серыял «Хаканне як хаканне» (Расія).

10.35 Меладрама «Маладая жонка» (СССР).

12.15 «Прастаства».

12.45 Школа рамонты.

13.35 Мультсериял «Аладзін» (ЗША).

14.25 Пазакласная гадзіна.

14.40 Бухта капітану.

15.35 Тэлебарометр.

15.35 Дэтактычны серыял «Камісар Мегрэ».

16.25 Гадзіні суду. Справы сямейныя.

17.25 «Простыя... практикавані з Ю.Афанасьевым (Расія).

19.00 Прыгоднікі фільм «Узброены і вельмі небяспечны» (СССР).

21.15 Калханка.

21.30 Вялікае сація.

22.00 Рэпарэр «Беларускай часіны».

22.55 Хакей. Формула гульни.

23.25 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Агляд тура.

00.25 Серыял «На рагу ў Патрыяршы-4».

06.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сеннія.

06.05 Канал «Сеннія раніцы».

08.40 «Надзвычайнай эдэрэнне. Агляд за тыдзень».

09.10 «Рускі сенсацыі».

10.20 «Сярэдні клас».

11.10 «Кулінарыя падындык».

12.10 «Следства вялі...».

13.30 Серыял «Закон і парадак».

15.35 «Альбартуэні. Надзвычайнай эдэрэнне».

16.20 Тэлесериял «Вазыміяне здарэнне».

18.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».

18.30 «Альбартуэні. Надзвычайнай эдэрэнне».

19.35 Вострасюжэнты серыял «Ліцейны».

21.50 Серыял «Адзін ценъ на дваіх».

23.00 Сеннія.

23.25 «Калекцыя дурсаціў Максіма Кананенкі».

00.30 «Школа зласлоўя».

09.35 Лыжнае дваяборства. Кубак свету.

Гонка на сістэме Гундэрсена (Аустрыя).

10.15 Скачкі на лыжах з трампіна. Кубак свету. НС 137. Энгельберг (Швейцарыя).

13.30 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).

19.05 «Бясконнай пільні», дак. фільм.

19.45 На колах.

20.15 Прэ-экспрэс (агляд медыяў).

20.40 Хто ёсць кім: Уладзімір Някляеў, «Краўнасца».

21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).

21.20 «Норкі», камедыя, 1998 г., Чэхія.

23.15 Аб'ектыў.

- 14.00 Весткі.
- 14.25 Тэлесериял «Вядзьмарскае хаканне».
- 15.20 Фільм «Улетку я аддаю перавагу вяселлю». Расія, 2009 г.
- 16.50 Навіны - Беларусь.
- 17.00 Весткі.
- 17.30 «Гарадок». Дайджэст.
- 17.55 Прэм'ера. «Кармеліта. Цыганскі запал». Тэлесериял. Расія, 2009 г.
- 18.50 Навіны - Беларусь.
- 19.00 Весткі.
- 19.30 Прэм'ера. Тэлесериял «Адночы будзе хаканне». Расія, 2009 г.
- 20.30 Тэлесериял «Вазыміяне здарэнне».
- 22.30 Тэлесериял «Вядзьмарскае хаканне».
- 23.30 «Нічога асабістага». Інфармацыйна-сатырычнае праграма.
- 14.00 Навіны - Беларусь.
- 14.25 Весткі+.
- 00.15 Прэм'ера. «Гарадок».

06.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сеннія.

06.05 Канал «Сеннія раніцы».

08.40 «Надзвычайнай эдэрэнне. Агляд за тыдзень».

09.10 «Рускі сенсацыі».

10.20 «Сярэдні клас».

11.10 «Ватэрнае пытаннэ».

12.05 «Савецкія біяграфіі».

13.00 Сеннія.

13.30 Дэтактычны серыял «Закон і парадак».

15.35 «Альбартуэні. Надзвычайнай эдэрэнне».

16.00 Сеннія.

16.20 «Сярэдні клас».

17.10 «Ватэрнае пытаннэ».

18.05 «Савецкія біяграфіі».

19.00 Сеннія.

19.35 Прэм'ера. Вострасюжэнты серыял «Ліцейны».

21.45 Дэтактычны серыял «Адзін ценъ на дваіх».

23.00 Сеннія.

23.25 «Вочная стаўка».

00.15 «Асабіўна небяспечны!».

09.35 Футбол. Еўрагалі. Часопіс.

10.15 Футбол. Клуб чэмпіёнай УЕФА. Часопіс.

16.30 Футбол. Кубок чэмпіёнай УЕФА. Манчестэр Юнайтэд (Англія) - Чэлсі (Англія).

18.30 Футбол. Кубок Афрыканскіх Наций. Ангола.

18.45 Ралі. «Мэта - Дакар». Часопіс.

19.00 Футбол. Класіка Лігі чэмпіёнай УЕФА. Манчестэр Юнайтэд (Англія) - Чэлсі (Англія).

21.00 Плаванне. Чэмпіянат свету 2009. Лепшыя моманты. Рым (Італія).

15.00 Футбол. Чэмпіянат свету 2009. Лепшыя фіналы. Рым (Італія).

22.00 Бокс. Пандынак за тытул Чэмпіёна свету на версії WBA. Германія.

00.00 Экстрамальныя віды спорту. Free Ride Spirit.

00.15 Аўтаспорт. Чэмпіянат свету ў класе Турнінг. Агляд сезона.

01.15 Аўтаспорт. Сусветная серыя Эно. Агляд сезона.

01.45 Футбол. Еўрагалі. Часопіс.

19.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).

19.05 Макрафон: XIV Фестываль песьні пазэй і аўтарскай песні «Бардаўская весна-2007»: віступ Алеся Камоцкага і Андрэя Мельнікава.

19.40 Тыдзень з радыё «Свабода».

20.15 Акно ў Еўропу.

20.40 Сальда (зканамічная праграма).

21.00 Аб'ектыў (галоўнае выданне).

21.20 Невядомая Беларусь: «Генерал ніскончанай вайны», дак. фільм, 2009 г., Беларусь, ч. 2.

21.50 Госць «белсату».

22.10 Герой не нашага часу: Зінаіда Бандарэнка. Права на неусподзяненне.

22.25 «Калханка» ад Сашы і Сірока (сатырычнае праграма).

22.40 Аб'ектыў.

- 11.00 Горныя лыжы. Кубак свету. Мужчыны. Спалі-гігант (Італія). Спраба 1.
- 12.00 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 12.30 Біялон. Кубак свету. Мужчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 13.00 Скачкі на лыжах з трампіна. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 13.30 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 14.00 Горныя лыжы. Кубак свету. Жанчыны. Спалі-гігант (Італія). Спраба 2.
- 14.25 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 15.00 Біялон. Кубак свету. Мужчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 15.30 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 15.50 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 16.20 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 17.00 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 17.30 Скачкі на лыжах з трампіна. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 18.00 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 18.30 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 19.00 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 19.30 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 20.00 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 20.30 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 21.00 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 21.30 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 22.00 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 22.30 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 23.00 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 23.30 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Славенія).
- 24.00 Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Гонка пераследу. Паклюка (Слав

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

8

23 СНЕЖНЯ, СЕРАДА

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55
Навіны.
06.05 Дзень спорту.
06.10, 07.05, 08.10 «Добрый ранец»,
беларусь».
06.45, 07.45 Зона Х.
07.30, 11.55 Дзялэвое жыццё.
08.35 Сфера інтарэсай.
09.05 Меладраматычны серыял «І ўсёткі я
хахаю» (Расія). 1-я серыя.
10.00 Меладрама «Сёстры на крыве».
10.50 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
11.40 Ампійскі часопіс.
12.10 Фантастычны серыял «Зорны крэй-
сер «Галактыка» (ЗША-Вілікабрытанія).
13.10 Дэтэктыўны серыял «Вероніка Марс-
за» (ЗША).
14.05 Альманах вандраванній.
14.25 «Кітайскія баявы мастацтвы», Даку-
ментальны фільм (Кітай). 1-я серыя.
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.25 Відэафільм АТН «Маё хаканне - майд
багацце».
15.55 Дэтэктыўны серыял «Вяртанне
Турцака» (Расія).
16.45 Меладрама «Сёстры на крыве».
17.50 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
18.50, 00.00 «Зона Х». Крымінальная хроніка.
19.30 «Зяленыя пытанні».
19.50 Меладраматычны серыял «І ўсёткі я
хахаю» (Расія). 2-я серыя.
20.50 «Спортлато 5 з 36». Забаўляльнае шоу.
21.00 Панарама.
21.50 Драматычны серыял «Часткі цела».
00.05 Дзень спорту.

- 13.05 Навіны спорту.
- 13.10 «Ізразумець. Прабачыць».
- 13.40 «Модны прысуд».
- 14.45 «Кантролны закуп».
- 15.15 «Аматарка прыватнага вышуку Даша
Васільева». Шматсерыйны фільм.
- 16.00 Навіны навіны.
- 16.10 Навіны спорту.
- 16.15 «Монтэнэрка».
- 17.10 «Хай какуць».
- 18.00 Навіны навіны.
- 18.15 Навіны спорту.
- 18.20 Серыял «Мая выдатная няня».
- 18.55 «Рудая». Шматсерыйны фільм.
- 20.00 Час.
- 20.30 Навіны навіны.
- 21.00 Навіны спорту.
- 21.05 Прэм'ера. «Лапушкі». Шматсер. фільм.
- 22.15 Меладрама «Закахаца ў нівесту
брата».
- 00.05 Навіны навіны.
- 00.20 Навіны спорту.
- 00.25 «Канатыя... з дзецым». Шматсерый-
ны фільм.
- 00.55 «Эвар'яце ў цябе».
- 01.25 Навіны навіны.
- 01.40 Навіны спорту.

- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30
«24 гадзін».
- 06.10 «Міншчына».
- 06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
- 07.40 «СТБ-спорт».
- 07.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
- 08.30 «Аўтапанарама».
- 09.30 «Дэдакцыя». Серыял.
- 10.00 «Ільц гісторый».
- 10.40 «Анёл-захавальнік». Тэленавэла.
- 11.30 «Дзялекая свяка».
- 11.50 «Эванная вчычара».
- 12.40 «Выбыя». Серыял.
- 13.50 «Ваенная таемніца».
- 14.40 «Ілін і рабты. Лепшыя серыі».
- 15.45 «Сўральскі канвой».
- 16.50 «Новыя падарожнікі дылетанта».
- 17.20 «Міншчына».
- 17.30 «Эванная вчычара».
- 18.00 «Выбыя». Серыял.
- 18.15 Навіны спорту.
- 18.20 Серыял «Мая выдатная няня».
- 18.55 «Рудая». Шматсерыйны фільм.
- 20.00 Час.
- 20.30 Навіны навіны.
- 21.00 Навіны спорту.
- 21.05 Прэм'ера. «Лапушкі». Шматсерыйны
фільм. Заключная серыя.
- 22.15 АНТ прадстаўляе: «Канцэрт групы
«Троіца».
- 00.20 Навіны навіны.
- 00.35 Навіны спорту

- 11.00 Навіны навіны.
- 11.05 Навіны спорту.
- 11.10 «Дэтэктыў».
- 11.50 «Грашах».
- 12.00 «Малахай».
- 13.00 Навіны навіны.
- 13.05 Навіны спорту.
- 13.10 «Ізразумець. Прабачыць».
- 13.40 «Модны прысуд».
- 14.45 «Кантролны закуп».
- 15.15 «Аматарка прыватнага вышуку Даша
Васільева». Шматсерыйны фільм.
- 16.00 Навіны навіны.
- 16.10 Навіны спорту.
- 16.15 «Монтэнэрка».
- 17.10 «Хай какуць».
- 18.00 Навіны навіны.
- 18.15 Навіны спорту.
- 18.20 Серыял «Мая выдатная няня».
- 18.55 «Рудая». Шматсерыйны фільм.
- 20.00 Час.
- 20.30 Навіны навіны.
- 21.00 Навіны спорту.
- 21.05 Прэм'ера. «Лапушкі». Шматсерыйны
фільм. Заключная серыя.
- 22.15 АНТ прадстаўляе: «Канцэрт групы
«Троіца».
- 00.20 Навіны навіны.
- 00.35 Навіны спорту

- 06.00, 07.00, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00
Навіны.
- 06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
- 09.05 «Рудая». Шматсерыйны фільм.
- 10.00 «Лапушкі». Шматсерыйны фільм.
- 10.45, 07.45 Зона Х.
- 07.30, 08.30, 11.55 Дзялэвое жыццё.
- 08.35 «Зяленыя пытанні».
- 09.05 Меладраматычны серыял «І ўсёткі я
хахаю» (Расія). 2-я серыя.
- 10.05 Меладрама «Сёстры на крыве».
- 10.50 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
- 11.40 Альманах вандраванній.
- 14.30 «Кітайскія баявы мастацтвы», Даку-
ментальны фільм (Кітай). 2-я серыя.
- 15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
- 15.25 Відэафільм АТН «ЦРКіВаўля людзі».
- 15.55 Прыводнікі фільм «Народжаны ў
пісках» (ЗША).
- 16.45 Меладрама «Сёстры на крыве».
- 17.50 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
- 18.50 «Зона Х». Крымінальная хроніка.
- 19.30 Сфера інтарэсай.
- 19.50 Меладраматычны серыял «І ўсёткі я
хахаю» (Расія). 3-я серыя.
- 21.00 Панарама.
- 21.40 Актуальная інтарэсай.
- 21.55 Святочная калядная Імша з Мінскага
архікatedральнага касцёла. Прамая транс-
ляцыя.
- 23.55 Калядная служба з Ватыкану з удзелам
Папы Бенедыкта XVI. Прамая трансляцыя.
- 00.05 Дзень спорту.

- 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00
Навіны.
- 06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
- 09.05 «Рудая». Шматсерыйны фільм.
- 10.00 «Лапушкі». Шматсерыйны фільм.
- 10.45, 07.45 Зона Х.
- 07.30, 08.30, 11.55 Дзялэвое жыццё.
- 08.35 «Зяленыя пытанні».
- 09.05 Меладраматычны серыял «І ўсёткі я
хахаю» (Расія). 1-я серыя.
- 10.05 Меладрама «Сёстры на крыве».
- 10.50 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
- 11.40 Альманах вандраванній.
- 14.30 «Кітайскія баявы мастацтвы», Даку-
ментальны фільм (Кітай). 2-я серыя.
- 15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
- 15.25 Відэафільм АТН «ЦРКіВаўля людзі».
- 15.55 Прыводнікі фільм «Народжаны ў
пісках» (ЗША).
- 16.45 Меладрама «Сёстры на крыве».
- 17.50 Серыял «Не нарадзіся прыгожай».
- 18.50 «Зона Х». Крымінальная хроніка.
- 19.30 Сфера інтарэсай.
- 19.50 Меладраматычны серыял «І ўсёткі я
хахаю» (Расія). 3-я серыя.
- 21.00 Панарама.
- 21.40 Актуальная інтарэсай.
- 21.55 Святочная калядная Імша з Мінскага
архікatedральнага касцёла. Прамая транс-
ляцыя.
- 23.55 Калядная служба з Ватыкану з удзелам
Папы Бенедыкта XVI. Прамая трансляцыя.
- 00.05 Дзень спорту.

- 13.05 Навіны спорту.
- 13.10 «Ізразумець. Прабачыць».
- 13.40 «Модны прысуд».
- 14.45 «Кантролны закуп».
- 15.15 «Аматарка прыватнага вышуку Даша
Васільева». Шматсерыйны фільм.
- 16.00 Навіны навіны.
- 16.10 Навіны спорту.
- 16.15 «Монтэнэрка».
- 17.10 «Хай какуць».
- 18.00 Навіны навіны.
- 18.15 Навіны спорту.
- 18.20 Серыял «Мая выдатная няня».
- 18.55 «Рудая». Шматсерыйны фільм.
- 20.00 Час.
- 20.30 Навіны навіны.
- 21.00 Навіны спорту.
- 21.05 Прэм'ера. «Лапушкі». Шматсер. фільм.
- 22.15 Меладрама «Закахаца ў нівесту
брата».
- 00.05 Навіны навіны.
- 00.20 Навіны спорту.
- 00.25 «Канатыя... з дзецым». Шматсерый-
ны фільм.
- 00.55 «Эвар'яце ў цябе».
- 01.25 Навіны навіны.
- 01.40 Навіны спорту.

07.00 ЛДДная раніца.

08.00 «Альбарутэн». З'яўленне дзяржаў

08.30 Гадзіна суду. Справы сямейныя.

09.30 У гэты дзень.

09.35 Серыял «Хаканне як хаканне» (Расія).

10.30 Гісторыка-прыгоднікі баявік «Па-
роды».

12.25 Эпізоды «Добрыя вечар, маліяня».

13.00 «Бараніца».

13.30 «Сталічныя падрабязніцы».

14.00 «Гадзіна суду. Справы сямейныя».

17.30 Гадзіна суду. Справы сямейныя.

25 СНЕЖНЯ, ПЯТНІЦА

- 07.00** Прыгоднікі анимацыйны фільм «Робін Гуд» (Вялікабрытанія).
07.45 «Добрай раніцы, Беларусь!».
08.50 Каладнае віншаванне Мітрапаліта Тадзвуша Кандрусеўчы.
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны.
09.05 Маствацкая гімнастыка. Міжнародная дзіцячыя спаборніцтвы «Baby Cup».
10.10 Моладзевая камедыя «Магутныя качанты-3» (ЗША).
12.10 Меладрама «Зімовая вішня» (СССР).
13.50 Сольны канцэрт Ірыны Дарафеевай.
15.10 Навіны рэгіёна.
15.25 Адымісловы рэпартаж АТН «12 месяцаў з модай і кіно».
15.35 «Снасіс», Духоўная праграма.
16.05 Прэм'ера. Моладзевая камедыя «Класны мюзікі» (ЗША).
17.50 Жаночае ток-шоу «Хыццё як хыццё».
19.20 Меладрама «Вось і анёл» (ЗША).
21.00 Панарама.
21.40 Рамантчная камедыя «Сем'янін» (ЗША).
00.00 «Браян Адамс. Канцэрт у замку Слэнін».

3 Калядамі!

- 07.00** АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
08.00 Нашы навіны.
09.00 Нашы навіны.
09.05 Музычны фільм «Кажан».
11.20 Мультфіلم «Снежная каралева».
12.25 Фільм «Французы».
14.10 Камедыя «Пенелопа».
16.00 Нашы навіны.
16.15 «Ералаши».
16.40 «Хронікі Нарніі-1: Лей, Вядзьмарка і Чарадзейная шафа». Прыгоднікі фільм.
19.30 «Поле чудаў».
20.30 Нашы навіны.
20.55 Прэм'ера. Камедыя «Змёрзлая з Маямі».
22.45 «Хвіліна славы».

- 07.05** Мультыплікацыйны фільм.
08.05 Меладрама «Зімовая вішня», СССР, 1985 г.

15.45 «Званая вічэра».

16.30 «24 гадзіны».

16.40 «Званая вічэра».

17.30 «Аўгустанарама».

17.50 Фільм «Тата напракат», Расія, 2008г.

19.30 «24 гадзіны».

20.00 СТВ прадстаўляе: Тэлевізійная музычная прэмія 2009 года.

23.00 Фільм «Неба над Берлінам 2: так далёка, так близка», Германия, 1993г.

01.30 «Відъзмо-невідъзмо». Агляд міжнароднага шоў-бізнесу.

02.10 СТВ прадстаўляе: «Дванаццаць месяцяў». Тэлевізійны музычны фільм.

08.00 ЛАДная раніца.

09.00 «Альбартэнія. Крыжовыя паходы: уварванне».

09.30 Фільм-казка «Садко» (СССР).

10.55 Жансавет.

11.30 Серыял «Каханне як каханне» (Расія).

12.30 Прыгоднікі анимацыйны фільм «Каладная песня» (Вялікабрытанія).

13.20 Прыгоднікі камедыя «Ліццёра дзіцей і чародзіцтва» (Францыя - Вялікабрытанія - ЗША).

14.55 Мультсериял «Аладзін» (ЗША).

15.20 Каладнае Паслянне і Блаславенне «Граду і Міру» з Ватыкану з удзелам Найвяцішага Папы Бенедыкта XVI.

16.05 Камедыя «Дзіўнія Каляды» (Украіна).

18.45 Усё ад бясцяцы.

19.15 «Закаханы дзует». Документальны фільм (Беларуское тэлебачанне).

19.45 Пра мастакта.

20.15 Цырымонія ўзнагароджання тэлевізійнай прэміі «Вялікае сэрца».

21.35 Рэпэрцёр «беларускай часнісі».

- 22.30** Прэм'ера. «Каралева Вялікай Брытаніі». Документальны фільм (Расія).
23.20 Рамантчная камедыя «Рэзальнае каханне» (Вялікабрытанія - ЗША).

РОССІЯ

07.00 Добрай раніцы, Расія!

09.20 Тэлесерыял «Аднойчы будзе каханне». Расія, 2009 г.

10.10 «Мой срэбны шар».

11.00 Весткі.

11.30 Тэлесерыял «Вазьмі мяне з сабой». Расія, 2008 г.

13.10 «Гарадок». Дайджэст. Забаўляльная праграма.

14.00 Весткі.

14.30 «Пакой смеху».

15.20 Тэлесерыял «Дарунак божы». Расія, 2008 г.

16.50 Навіны - Беларусь.

17.00 Весткі.

17.30 «Гарадок». Дайджэст. Забаўляльная праграма.

17.55 Прэм'ера. «Кармеліта. Цыганскі запал». Тэлесерыял. Расія, 2009 г.

18.50 Навіны - Беларусь.

19.00 Весткі.

19.30 Прэм'ера. Тэлесерыял «Аднойчы будзе каханне». Расія, 2009 г.

20.30 Юблейны вечар Юрыя Антонава.

23.25 Фільм «Галінка бэзу», Расія, 2007 г.

01.05 Заканчэнне эфіру.

НВ

06.00 Сёння.

06.05 інфармацыйны канал «Сёння раніцай».

08.35 «Хукары і кухцікі».

09.05 «Масква - Ялта - Транзіт».

10.00 Сёння.

10.20 «зноў добры дзень».

11.10 Прыгоднікі фільм «Лэсі».

13.00 Сёння.

13.25 «Жаночы погляд».

14.10 «Суперстар» прадстаўляе: «Песні з любымі фільмамі».

16.00 Сёння.

16.30 «Суперстар» прадстаўляе: «Песні пра каханне».

20.30 «Графесія рэпарцёр».

19.00 Сёння.

19.35 Прыгоднікі камедыя «Фанфан-цільпан».

21.30 Прэм'ера. «Суперстар» прадстаўляе:

- «Гудбай, «Нулявія!» Дзесяць гадоў, якія патрэслі мы».

23.55 Камедыйны дээктэктыв «Сенсацыя».**09.30** Аўтаспорт. Сусветная серыя Энро. Агляд сезона.**10.00** Ралі. Чэмпіянат свету. Агляд сезона.**11.00** «Формула - 1». Часопіс.**11.30** «Формула - 1». Часопіс.**12.15** Біялон. Кубак свету. Мужчыны. Спрынт. Хохфільцен (Аўстрый).**13.00** Скачкі на лыжах з трампіліна. Кубак свету. НС 140. Трондхейм (Нарвегія).**14.00** Скачкі на лыжах з трампіліна. Кубак свету. НС 140. Трондхейм (Нарвегія).**15.00** Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Эстафета. Хохфільцен (Аўстрый).**16.00** Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Эстафета. Хохфільцен (Аўстрый).**17.00** Скачкі на лыжах з трампіліна. Кубак свету. НС 205. Гарахаў (Чэхія).**18.00** Скачкі на лыжах з трампіліна. Кубак свету. НС 205. Гарахаў (Чэхія).**19.00** Футбол. Класіка Лігі чэмпіёнаў УЕФА. Манчэстэр Юнайтэд (Англія) - Чэлсі (Англія).**20.00** Футбол. Класіка Лігі чэмпіёнаў УЕФА. Манчэстэр Юнайтэд (Англія) - Чэлсі (Англія).**21.00** Цімберспорт. Чэмпіянат свету. Швейцарыя.**21.30** Цімберспорт. Чэмпіянат свету. Швейцарыя.**22.00** Вось дык так!!!**22.30** Вось дык так!!!**23.00** Самая моцнія людзі планеты. Ліга чэмпіёнаў. Венгрыя.**00.00** Бойнін. РВА тур. ЗША. Часопіс.**01.00** Ралі. «Інта - Дакар». Часопіс.**01.15** Экстремальная віды спорту. Free Ride Spirit.**01.30** Покер. Турнір Partouche. Каны (Францыя).

БЕЛСАТ

19.00 Аб'екту (аглед падзеяў дні).**19.05** «Аблавушак», мультсериял.**19.20** «Сістэма», дақ. фільм, 2008 г., Германія-Італія-Канада-Эстонія.**20.30** Госць «Белсату».**21.00** Аб'екту (галоўнае выданне).**21.20** «Персона нон-рат», маст. фільм, 2005 г., Польшча-Расія-Італія.**23.15** Аб'екту.

НВ

01.10 Асгородззепасялення. «Фальшыўя лекі».

12.10 «Мой радавод». Навагодні выпуск.

13.05 АНТ прадстаўляе: Тэлесачасіс «Саёз».

13.35 «Сабака на сене». Музычны камедыя.

16.00 Нашы навіны.

16.15 Нашы спорты.

16.20 АНТ прадстаўляе: «Рэкламная пайза».

17.20 АНТ прадстаўляе: «Адзін супраць іх».

18.20 АНТ прадстаўляе: «Чакай мяне». Беларусь.

18.55 Прэм'ера АНТ: «Музычны суд». Фінал.

20.30 Нашы навіны.

21.00 Нашы спорты.

21.05 «Ледніковыі перыяд». Суперфінал.

00.30 «Праектартэрпрысцілтан».

НВ

07.00 «Анфас».

07.15 Фільм «Пра Чырвоныя каплялюшыкі». СССР, 1977г.

09.30 «Культурнае жыццё».

10.00 «Крокі да поспеху».

10.55 «Мінск і мінчане».

11.30 Фільм «Дартанян і тры мушкетёры». СССР, 1978г.

16.20 «Наша справа».

16.30 «24 гадзіны».

16.40 «Новыя падарожнікі дылетанта».

17.15 «Відъзмо-невідъзмо». Агляд міжнароднага шоў-бізнесу.

18.00 «Фантастычная гісторыя».

19.00 СТВ прадстаўляе: «Чаго пачынаецца Раізім».

19.30 «24 гадзіны».

20.00 «СТВ-спорт».

20.10 «Зорнія рынкі».

21.30 Фільм «Паскавы май». Расія, 2009.

23.35 Фільм «Лоскавы і пышчотны май».

Документальны фільм.

00.35 Фільм «Кевін з поўначы».

00.30 Фільм «Калядны перапалох».

РОССІЯ

07.00 Весткі.

07.10 Юблейны вечар Юрыя Антонава.

09.45 «Ранішняя пошта».

10.20 «Суботнікі».

11.00 Весткі.

11.15 «Формула ўлады». Пасляслыў: год 2009-ы».

11.50 «Відавочнае-невідавочнае».

12.25 Фільм «Калядны перапалох».

09.30 Вось дык так!!!

- 10.00 Горныя лыжы. Паказальніца спаборніцтва. Спалах. Італія.

11.00 «Формула - 1». Часопіс.**12.00** Біялон. Кубак свету. Мужчыны. Індывідуальны спаборніцтва. Паклюка (Славенія).**13.00** Скачкі на лыжах з трампіліна. Кубак свету. НС 205. Гарахаў (Чэхія).**14.00** Скачкі на лыжах з трампіліна. Кубак свету. НС 205. Гарахаў (Чэхія).**15.00** Біялон. Кубак свету. Жанчыны. Эстафета. Паклюка (Славенія).**16.00** Біялон. Кубак свету. Мужчыны. Спрынт. Паклюка (Славенія).**17.00** Скачкі на лыжах з трампіліна. Кубак свету. НС 137. Энгельберг (Швейцарыя).**18.00** Скачкі на лыжах з трампіліна. Кубак свету. НС 137. Энгельберг (Швейцарыя).**19.00** Футбол. Класіка Кубка УЕФА. Глазы Райндэркс (Шатланда) - Зеніт (Санкт-Петрабург).**20.00** Футбол. Класіка Кубка УЕФА. Глазы Райндэркс (Шатланда) - Зеніт (Санкт-Петрабург).**21.00** Лёгкая атлетыка. Чэмпіянат свету IAAF. Фотафоніш. Берлін. Лепшыя моманты.**22.00** Баявля мастацтвы. Байцоўскі клуб. Да 1. Сусветны Гран-прі. Токіо (Японія). Фінал.**00.00** Пра рэстлінг. WWE (World Wrestling Entertainment). Адыміловы выпусл.**02.00** Аўтаспорт. Гонкі чэмпіяну. Пекін (Кітай).

БЕЛСАТ

19.00 Аб'екту (аглед падзеяў дні).**19.05** «Аблавушак», мультсериял.**19.15** Еўропа сέйні (тэлесачопіс каналу «Нямечская хавалі»).**19.40** «Розныя светы», дақ. фільм, 2005 г., Славакія.**21.00** Аб'екту (галоўнае выданне).**21.15** «Рускі сенсациі»,**22.15** «Ты не павершы!».**23.20** «Пара Піначэтай».**00.05** Рамантчная камедыя «Толькі пасля Вац».**09.30** Вось дык так!!!

ФЕНОМЕН

НАЦІЯ КАПЕНГАГЕНУ

Алег НОВІКАЎ

На момант напісання

гэтага артыкула яшчэ не быў вядомыя афіцынныя вынікі кліматычнага саміту ў Капенгагене. Аднак адно зразумела: у гэтыя дні ў Даніі нарадзіўся новы глабальны сацыяльна-палітычны феномен — рух кліматычных актыўісташ.

Антыглабалісты

Антыглабалісты, безумоўна, задаюць тон у кліматычных пратэстах. Тэмза клімату стала на павестку дня прыкладна пару гадоў таму, амун сейні здацца, вышесніла іншыя пытанні. Сэрдчнестатыстычны ўдзельнік пратэсту — малады чалавек 20-27 гадоў. На ім не вельмі чистае, таннае, але цёплéае адзенне (у Капенгагене холадна, ідзе мокры снег).

Прыметыўвіт у адзенні кампенсуюць эказычнымі прычоскамі, рознымі колерамі валасоў, пірсінгам. Антыглабалісты, якія прыхалеши з усёй Еўропы і нават свету, жывуць на кватэрэх («філт») вельмі лёгка знайсці праз спецыяльныя ресурсы ў інтэрнэце) або ў так званых сквотах — будынках, якія калісьці не легальнай акупавалі анархісты. Па дацкіх законах, калі вымыжце на працягу трох дзён у пустой нерухомасці, вы лічыцесь арандатаром.

Усё гэта Капенгагене прыкладна 4-5 падобных будаўнічых комплексаў. У кожным такім сквоте жыве чалавек 150-200. Праўда, называючы гэта жыццём цяжка. Хутчэй, там напроты начуночы. Паўсюдзе на падлогах спальныя мяхі, цёплая вопратка, банкі з пад піва. Стайні пах марыхуаны. Зранку «пратэстанты» прапрацујуць вочы і ідуць на мясцовую кухню за бісплатнай порційай вегетарыянскай ежы.

Меккай для антыглабалістаў у Капенгагене служыць альтэрнатыўны форум — асамблея ніягравальных арганізацый. На форуме дэманструюцца шмат фільмаў,

розныя тэатральныя калектывы паказваюць п'есы на экалагічную тэматику, увечары абавязкова музичныя канцэрты. Натуральная, дзе антыглабалісты — там і канфлікты з паліцыяй.

Чыноўнікі і эксперыты

Чыноўнікі і эксперыты могуць гадзінамі аблімкоўваць тэмы, якія нікому не разумеюцца. Пры гэтым іх разважанні часта напроты не актуальныя. Яшчэ ў мінулу сераду стала відавочна, што перамовы апнёўліся ў крізісе. У прэсе з'явіўся праект новага пратаколу, які пазбавіў краіны Трэцяга свету дапамогі з боку Вялікай сімёркі. Пачаліся дэмаршы дэлегатый бедных краін. Усе сталі казаць, што мерапрыемства закончыліся банальнай мемарандумам аб намерах. Аднак чыноўнікі і эксперыты прыпісвалі ўпарту чытальца свае даклады.

Гэтыя асабу можна супрацьвідзіць, як правіла, у Белым Цэнтры — вілікім палацы, дзе адбываюцца перамовы наконт новага пратаколу аб аблежаванні выкідаў парніковых газаў. Калі б вы ведалі, колькі тут халіжных прыёмаў! Фурштат, раздачы розных сувеніраў! Адрамя таго, тут выступаюць лідэры ўрадаў і проста вядомыя персоны, кшталт Аренольда Шварценегера.

Актыўісты NGO

Для адзэнтаў гэтай катэгорыі характарна больш прыстойная выправка і мэтанакіраваны погляд. Актыўісты ня ўрадавых арганізацый — самыя вілікія выдумшчыкі ў Капенгагене. Каб прыцягнуць увагу да сваёй арганізацыі (даречы, на саміце засяроджванія 20 тысяч такіх акцыяў), яны прыдумліваюць розныя перформансы і тэатральныя акцыі. Напрыклад, праводзіцца штоднёны конкурс «Дынаізэр днія»: кожны вечар абвішаючы краіну, якая найбольш іншых сабацце Кіеўскі працэс.

Абвішчэнне падобна да сапраўднага шоу. Каля стэнду арганізацыі, якая праводзіць конкурс, пабудавана маленькая сцэна. Роўна а шостай гадзіні вечара на ёй з'яўляецца асоба ў касцюме ці то драка, ці то кракадзіл са сцягам краіны-намінанта. Публікі рабягут вельмі эмасцыйна.

Індзейцы
(англ.: Indigenous people)

Гаворка не пра чырванскасных, хаця ёсьць і такія. Маюцца на ўвазе ўсё слаба развітыя нацыі Трэцяга свету — першыя ахвяры глабальнага пашырэння. Капенгаген напроты перапоўнены туземцамі астрavoў Іслага Акінью,

грамадзянамі Бангладэш і іншымі. Усе яны ходзяць выключна ў нацыянальных строях. На демонстраціях пешашы прысутных песьнямі і танцамі, выкананнем музыкі на сваіх народных інструментах. Яны таксама прыдумлівалі способы прапаганды: публічна чытаючы маналогі пра тое, як хутка іхнія радзімы — маленькія астравы — пойдуть на дно. Сапраўды кранае.

Паліцыя

Як было б сумна ў Капенгагене без паліцыі. Яе прысутнасць і чыннікі дадаюць туторыю адэрналіні, якая так патрэбна моладзі. Канфліктамі хапае. Яшчэ напярэдадні саміту прыватны партыйны працягнулі ў парламенце закон а парадку правядзення публічных дэманстрацый. Удзел у нефармальныя акцыі пратэсту можа пацягнуць за саба арышт на сем сутак. Праўда, анархісты сучышалі адзін аднаго тым, што ў дацкіх турмах можна гуляць у голф.

Галоўныя разборкі адбываюцца падчас дэманстрацый (яны тут праходзяць амаль штодня). Мастабы хануноў уражаютъ. 12 снежня трапілі за краты прыкладна на 900 чалавек (сярод іх было 7-8 беларусаў). Праўда, праз пару гадзін затрыманыя выпусцілі.

Адрамя таго, ёсьць праблема сквота Хрысціянія (былыя казармы, захопленыя хіпі яшчэ ў пачатку 1970-х). Карыстаючыся падтрымкай левых партый, «акупанты» здолелі абараніць Хрысціянію да цяперашняга дня. Сквот мае аўтаномію, у тым ліку права прадаваць лёгкія наркотыкі. Прадаюць іх суровыя, не падобныя на наркаману дзязькі, якія стацьця ўздоўж галоўнай вуліцы — Пушэр-стрыт. Канцэнтрацыя нелаяльнага элементу на гэтым участку вечарами пераходзіць усё нармальнай рамкі. Прыблізна з 7-й вечара там-сям чуюцца выхуhi: гэта паліція страліла ў натоўп анархістаў газавымі снарадамі або анархісты спрабуюць зладзіць які-небудзь выхук. Хутка да гэтых раскатуў прызыўчайцаўшася.

Экологі

Захапленне тэмай клімату прывяло да таго, што антыглабалісты частково страйкі ці-кавасць да класічных левых тэорый. У Капенгагене, у адрозненні ад папярэдніх антыглабалістікі тусовак, відвочна, паменшала рознага кшталту трацкісту, марксісту, сіндикалісту і г.д.

Ніш занялі экологі, сярод якіх хеўра экзатычных асоб. Яны атакуюць удзельнікаў кліматычнага саміту ўёткамі і праспектамі са сваімі фантастычнымі тэорыямі. Напрыклад, агітуюць кінчыць есці мяса, заводзіць дома хатніх жывёл, не сплажываюць пластикавыя пакеты. Пры гэтым, мяркуючы па ўсім, працэс далучэння да кліматычнага руху рознага кшталту сектантай і дзівакоў толькі пачаўся. 15 снежня на алтарнартыўным форуме я пабачыў людзей у сутанах. Гэта былі манахі з Ордену францісканцаў, якія сцвярджалі, што кожны сапраўдны змагар з глабальным пасяпленнем — добрыя католікі.

Вось такая яна, пярэстая нацыя Капенгагену.

ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЭСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Беларускі презідэнт знаходзіцца перад складнымі выбарами. Лукашэнка спрабуе захаваць рэйкім. Калі ён будзе дзеянічаць у адпаведнасці са сцнарам ЕС і пойдзе ў адстóйку, то ўладу ён страціць наядыў. А калі Лукашэнка пагодзіцца на ўмовы Расіі і адкryе для беларускую эканоміку, то гэта таксама ў канчатковым выніку прывядзе яго да стрычагаў кіравання. Хутчэй за ўсё, ён пярэстуе выкарыстоўваць Расію і Еўропу. Лукашэнка будзе пазыцыянуваць сябе як «меншое зло» і для Еўропы, і для Расіі, паколькі для Расіі ціпер зусім не пажадана, каб Беларусь канчаткова пайшла ў бок ЕС. Для Еўропы таксама непрымалынныя таталыны адыход Беларусі ў зону ўльпіву Расіі. «Регум» (Pacis)

ім жыць у асобнай краіне. Гэта зразумела: Расія — зе прэтэнзіямі на геапалітычнае лідэрства ў рэгіёне, зе тэрорам, зе лакальнymi войнамі — не выглядае занадта прывабна з вонкнай чіхінскай кватэры. Тым не менш, шматлікія беларусы разумеюць, што інтэграцыя з Расіяй — усяго толькі пытанне часу. І для іх эта крыбідна. З гэтай крýдыў праўнікі на метраполію і нарадзіца ўсаўка. Крыбідна не толькі людзям «з кухні», але і з прэзідэнцкага палаца. Лукашэнка вельмі незадаволены практикай «аддзялення мух ад катлет»; але іншага спосабу падтрымліваць існаванне сваіх рэжыму ў яго няма: больш нікто грошай не дада.

«Segodnya.ru» (Расія)

Самы важны момант у існаванні Саюзнай дзяржавы Расіі і Беларусі — не то, што яна так і не пайшла, а то, як у Мінску адрэагіруе на ветлівую праланову тагачаснага расійскага прэзідэнта Уладзіміра Пуціна наконт таго, каб Беларусь пярэстуе далучылася да Расіі аблас-

цім. Здавалася б, цалкам лагічна, калі не мець на ўвазе, што гаворка ідзе пра інтэграцыю дзяржаваў, якія павінны мець у складзе саюзнага ад'яднання раўнапарныя, пaryтэтычныя адносіны. Менавіта гэта нежаданне лічыцца з раўнапарнымі партнёрамі і прыводзіц да краху любых інтэграцыйных праектаў. Нежаданне пагадзіцца з раўнапарым партнёрам прыводзіц да таго, што расійскія эсэрсы пярэстуе абменьваюцца на гучныя слова.

«Свабода» (Украіна)

Макава і Мінск здолелі дамовіцца пра аднаўленне працы ў рамках Саюзнай дзяржавы. Пасля восьмігадных перамовы ў Крамлі прэзідэнты Мядведзев і Лукашэнка падпісалі тры дакументы: дэкларацыю з нагоды дзесяцігоддзя Домовы пра стварэнне Саюзнай дзяржавы, дамову пра развіццё вэаеннатэхнічнага супрацоўніцтва і дамову пра ўмовы дзейнасці культурна-інфармацыйных цэнтраў. Па вялікім рахунку, перамовы ў чарговы раз

пачвердзілі — узаемадносіны паміж Москвой і Мінскам па-ранейшаму будуюцца не на даверы, а па прынцыпу гандлю. Усяго на супрэсы на вышэйшым узроўні, прысвечанай дзесяцігоддзю стварэння Саюзнай дзяржавы, зудзілася 18 пытнанняў, аднак звязы, якія Лукашэнка і Мядведзеву зрабілі пасля аблеркавання, здаюцца занадта агульнымі.

«Факты» (Украіна)

Нарэшце, намекі на тое, што рана ці позна прызначанне Абхазіі і Паўднёвай Асесіі адбудзеца, рэгулярна агульваюцца і Мінск. Іншая справа, што прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка адклáу чакнаваў рашэнне ў дôйгу скрыною, адаўшы яго на суд новаму парламенту краіны. Парламент, у сваю чаргу, апелюе менавіта да прэзідэнта. Эксперыты падзярэзываюць, што заяўленне ўсталяванне афіцыйных дыпламатычных адносін з Сухумі і Чхінвалі Бацька будзе, што называеца, да апошняга. **«Взгляд» (Расія)**

ЗАМЕЖЖА

12

▼ МІЖНАРОДНЫЯ НАВІНЫ

ГЕРМАНІЯ. МЕРКЕЛЬ УЖЫЛА НЕНАРМАТЫЎНУЮ ЛЕКСІКУ

«Гэта г...но». Менавіта такое не вельмі карэктнае слова на публіцы ўжыла канцлер Германія Ангела Меркель. Нервовы зрыу меў месца на пасяджэнні прэзідэнту Хрысціянска-дэмакратычнага саюза (CDU). Сярод іншага разглядапіл праланову Партыі свабодных дэмакратоў — партнёра CDU па ўрадавай каапії. Лібералы патрабуюць узнятъ бюджетныя расходы на будаўніцтва на 10 праццяў. Дамінуе думка, што Меркель дазволіла сабе падобны выраз з-за таго, што ў апошні часы праблем у яе хапае. Лідер партыі Хрысціянскі сацыяльны саюз (яшчэ адзін партнёр) CDU, выступіў за тое, каб больш не дасылаць нямецкіх салдат у Афганістан. У фракцыі хрысціянскіх дэмакратоў у бундэстаге нешта падобнае на бунт. Некаторыя з іх не прагласавалі за апошні праект ураду. Саму Меркель могуць прыцягнуць на допыт па справе г. зв. бамбардзіровак у Афганістане 4 верасня. У той дзень нямецкія ВПС выпадковая забілі 142 мірных жыхароў. Палая такога шэрагу няждыч нічога дзінага, што ў палітыка «правала».

На матэрыялах «Bild» (Германія)

АЎСТРЫЯ. «АЎДЫЁМАРКІЗМ» — СЛОВА ГОДА

Дзіннае на першы погляд слова «аўдыёмаркізм» прызнана ў Аўстрый факультэту ўніверсітэта ў горадзе Грац. Ён штогод праводзіц конкурс новых слоў, якія сталі часткай пасяддэннай мовы. У гэтым годзе перамож «аўдыёмаркізм». Слова з'явілася ўвесьні ў Вене, дзе студэнты мясцовага ўніверсітэта захапілі актавую запу, патрабуючыя палепшыць сацыяльнае становішча. Падчас дэбатаў нехта называў патрабаванні студэнтаў «аўдыёмаркізмам». Хутчай, гэта быў жарт. «Аўдыё» перакладаецца з лацінскай мовы як «чуць». Іншымі словамі, рух студэнтаў аўтар слова трактаваў як рух людзей, якія нешта чулі пра маркізм. Студэнтам, аднак, спадабалася. Тым больш, што «аўдыёмаркізм» перастаў быць выключна аўстрыйскім феноменам.

На матэрыялах «Standart» (Аўстрый)

ЛІТВА. СТВОРНА ПАРТЫЯ ПРУНСКІЕНЕ

На пачатку снегня ў сталіцы Літвы адбыўся ўстаноўчы сход новай партыі — Літоўскага народнага саюза. Яе старшыня абрачная Казіміра Прунскене, вядомы літоўскі палітык, былася старшыня ўраду. Хаця ў новую партыю ўступіла адразу некалькі партый і організацый кансерватыўнага напіркунку, аўтары Літоўскага народнага саюза кажуць, што іх партыя заўсаеца займаць мішу левага цэнтра. Акрамя таго, партыя будзе дамагацца паліпашэння адносін з Расіяй і Беларуссю. На сходзе, дарэчы, прысутнічаў прадстаўнік «Адзінай Расіі» і пасон Расіі ў Літве, лідер рускай грамады ў краіне. Сярод гасцей быў і прадстаўнік прэзідэнта Казахстана.

На матэрыялах «Lewica» (Польша)

ІСПАНІЯ. СУДЗЯЦЬ БАСКСКИХ ЖУРНАЛІСТАЎ

У Мадрыдзе пачаўся суд над выдаўцамі і журналістамі «Egunkaria». Пракуратура лічыць, што рэдакцыя мела канктысты з падпольнай арганізацый ЕТА. Усю чаргу, журналісты кажуць, што сталі ахвярамі дзяржаўнага тэрору. Ім, быццам, не прабачылі рэгулярнае асвя酌енне на стронках выдання сітуацыі ў іспанскіх турмах, дзе знаходзіліся некалькі дзесяткі актыўістаў баскскага руху. Увогуле, практыкі цягнецца з лютага 2003 года, аднак двойны перапынок з-за адсутніцы доказаў. Цікава, што сярод тых, хто сядзіць на лаве падсудных — ганаровы сябр Акадэміі баскскай мовы. Калі суд прызнае выдаўцу і журнالісткам склад газеты «Egunkaria» вінаватым, ім пагражае штраф за 450 тысяч ёура.

На матэрыялах «Jungewelt» (Германія)

УКРАЇНА. ВАЙНА КАМПРАМАТУ

Працягваецца вайна кампрамату паміж кандыдатамі на пасаду украінскага прэзідэнта. Апошні зліп зрабіў Аляксандар Мароз, лідер Партыі сацыялістіў. Каментуючы эканамічную палітыку ўраду Юліі Цімашэнка, ён нагадаў, што ціперашні кіраўнік кабінета пачынала сваю кар'еру ў Днепрапятроўску як дырэктар відэасалона, дзе паказвалі сярод іншага парнаграфічныя фільмы. «Таксама яна была спецыялістам па газовых спекуляціях», — сказаў спадар Мароз. У дадатак галоўны сацыяліст Украіны пастаўіў пад сумнёў украінскія пахождэнне кіраўніка ўраду. У прынцыпе, тэма не новая. Некаторыя апінэнцы Цімашэнку даўно кажуць, што Юлія этнічнай армянкай або юўрэйкай. Аднак Мароз пайшоў яшчэ далей. Ён лічыць, што Юлія паходзіць з Сярэдняй Азіі.

На матэрыялах «Сёдзеньня» (Украіна)

СЕРБІЯ. ЦІТА ПАМЁР, АДНАК СПРАВА ЯГО ЖЫВЕ

У Сербіі адроджана камуністычнай партыя, якая арыентуецца на ідэйную спадчыну Маркса, Энгельса, Леніна і, натуральна, Ціта. Пра пераемніца кака ўжо той факт, што старшыней партыі стаў унук Ціта. Прайдаў, перспектывы ў новых камуністай вельмі не зразумелія. Большасць з сяброў Кампарты — старыя людзі, якія папросто настальгуюць па часам дыктатара.

На матэрыялах «Lewica» (Польша)

► ПРАБЛЕМА

АСЦЯРОЖНА, СЕКСТЫНГ!

Іван БІЧ

**Дзіцячыя псіхолагі і тыя,
хто займаецца барацьбой
супраць дзіцячай парнаграфіі,
сутыкнуліся з праблемай:
падлёткай ахапіла мода рабіць
і дасылаць на мабільныя
тэлефоны свае эратычныя
здымкі. Новай сацыяльной
хваробе ўжо прыдумалі тэрмін
— «секстынг».**

Слова «секстынг» паходзіць ад англійскага слова «sexting», якое, у сваю чаргу, складаецца сполучэннем слоў — «sex» і «texting». У перакладзе на мову паўсядзённасці гэта азначае перасылку праз мабільны тэлефон паведамленнія јбо здымкі сексуальнага характару.

Увогуле, тэрмін sexting упершыню з'явіўся ў 2005 годзе ў брытанскай газеце «Sunday Telegraph Magazine». Праз нейкі час пра новую сацыяльную з'язу таксама напісалі выданні Аўстраліі, ЗША, Новай Зеландыі і Канады. У 2008 годзе часопіс «CosmoGirl» — версія вядомага «Cosmopolitan» для дзеячыніак — прапагандызаваў «sexting» для дзеячыніак. Аднак кантроліраваць трафік падведамленняў паміж абантамі мабільнай сеткі немагчыма.

Па-другое, тэя, хто займаецца sexting, могуць атрымліць прыкладна кокні трэці амерыканскі падлётк дасылаў камусысі сваё фотаздымкі эратычнага характару. Падобнае апытанне правялі ў гэтым годзе ў Вілкабартгтані. Выявілася, што sexting практикавала 38 працэнтаў моладзі.

Зразумела, што sexting — наступства рэвалюцыі ў галіне лічбавых тэхналогій, якія ствараюць новыя формы сацыяльных адносін.

Так іншак, мастацтва рабіць фотаздымкі або нават кароткія фільмы з дапамогай простага мабільнага телефона стала доступным любому тынайджэру. Натуральная, аўтаматичная здымкаў могуць быць таксама інтymныя адносіны, часткі цела. У 87 працэнтаў выпадкаў sexting вынікаў з няўянай просьбы сабра (сябройку) даслаць нейкі эратычны здымак як доказ адданасці.

Псіхолагі бачаць, аднак, праблему ў тым, што такога кшталту

здымкі або фільмы жывуць асабістым жыццём. З розных прычын, яны могуць перасылацца іншымі асобам, станавіцца публічнымі. У выніку мы маем справу з цэлым блокам праблемаў.

Па-першым, sexting, па вялікаму рахунку, не што іншае, як форма распаўсюджуць дзіцячай парнаграфіі. Прымым кантроляваць канал дыstryбуцыі вельмі цяжка. У інтэрнэце можна стаўіць нейкія фільтры для наведзання сайту падфальшы. Аднак кантролюваць трафік падведамленняў паміж абантамі мабільнай сеткі немагчыма.

Па-другое, тэя, хто займаецца sexting, могуць атрымліць прыкладна кокні трэці амерыканскі падлётк дасылаў камусысі сваё фотаздымкі эратычнага характару. Падобнае апытанне правялі ў гэтым годзе ў Вілкабартгтані. Выявілася, што sexting практикавала 38 працэнтаў моладзі.

Польскі часопіс «Kiosk» апісвае выпадак з дзяўчынай Мартай. Яна мела доўгі румен і злопашы і дазволіла каханку здымкі сябе ў інтymных позах. Праз нейкі час пара пасварылася. Былы бой-фрэнд вyrashyў адпомісці: са знятых на мабільны тэлефон эратычных сюжэтў зрабіў ролік і падвесіў яго ў інтэрнэце. У дадатак размисціў у тым жа роліку асабісты адрес і телефон Марты. Можна толькі ўвіць сабе пісіхічны стан дзяўчыні, калі яна пабачыла ту юную стужку на сваім камп'ютары. У дадатак яе даставалі асобы, якія хацелі ад неё аказаць інтymныя паслугі «як у тым фільме». Марта доўгі час баялася выходзіць з дому, не на-

змогчыць сябе пакажаць.

Самы, аднак, страшны выпадак адбыўся ў 2006 годзе ў Гданьску, дзе ахвяра sexting, 16-гадовая Ана, пакончыла жыццё самагубствам. Прывычнай сталі здымкі гульні, калі аднакласнікі імітавалі сексуальныя акты. Калі дзяўчынка даведалася, што нехта зняў гэты эпізод на мабільны тэлефон, учыніла суіціц. У Фларыдзе з-за sexting у 2007-м засілілася 13-гадовая школьніца Хоуп Вітсэл. Годам раней пайшла з жыцця 18-гадовая студэнтка, здымкі якой пабачыў усе ліцейца.

Самы, аднак, страшны выпадак адбыўся ў 2006 годзе ў Гданьску, дзе ахвяра sexting, 16-гадовая Ана, пакончыла жыццё самагубствам. Прывычнай сталі здымкі гульні, калі аднакласнікі імітавалі сексуальныя акты. Калі дзяўчынка даведалася, што нехта зняў гэты эпізод на мабільны тэлефон, учыніла суіціц. У Фларыдзе з-за sexting у 2007-м засілілася 13-гадовая школьніца Хоуп Вітсэл. Годам раней пайшла з жыцця 18-гадовая студэнтка, здымкі якой пабачыў усе ліцейца.

Пакуль пісіхіяtry не ведаюць рецензіі ад sexting. Аднае, што яны могуць парадыць, папросту кантролюваць архівы здымкі сваіх дзяцей, распавесці ім пра праблему.

Працэсы над аматарамі sexting, між тым, ужо мелі месца. У 2007 годзе ў Аўстраліі адбыўся першы працэс над групай аўстралійскіх тынайджэр. У 2009 годзе ў Пенсільваніі распачаўся працэс над групай школьнікіў. Аднак пакуль прававыя нормы тут вельмі спікі. Напрыклад, нядыўна ў штаце Агэй асуадзіць не хлопца, які даслаў усім школьнікам сабрам інтymныя фота свайго сябройку, а менавіта дзяўчынку. На думку суддзі, вінаватая тут сама дзяўчына, паколькі раней па сваіх ініцыятыў пераслала хлопцу свае здымкі.

ЦІКАВА

КАЗАХІ АБО КАЗАХСТАНЦЫ

Алег ПЯТРОУ

Казахская апазіція робіць стаўку на нацыяналізм. Яна дамаглася перагляду праекту Дактрыны пра нацыянальнае адзінства.

Канцэпцыя дактрыны была агучана ўчэз 25 лістапада. Яе распрацавалі чыноўнікі Асамблей народу Казахстана — арганізацыі з вельмі незразумелым статусам. На першы погляд, гэта быццам звычайная грамадзянская ініцыятыва, якая намагаецца развіваць дыялог паміж прадстаўнікамі 140 нацый, што жывуць у краіне. З іншага боку, Асамблея чамусыці лічыцца органам усіх нацменаў і нават мае права прарапоўваць парламенту праекты заканадаўчых актаў.

Сама Дактрына пра нацыянальнае адзінства — малазразумелы тэкст, перапоўнены эпітэтамі кішталту «сяброўства прадстаўнікоў нацый», «агульная радзіма», «наш дом — Казахстан» і г.д. Аднак актыўныя апазіцыі выявілі ў ёй замах на нацыянальную ідэнтыфікацыю. У дакументе адсутнічаў тэрмін «казахская нація». Замест «казахаў» у тэксле фігуравала паніцце «казахстанская нація».

Треба прызнаць, што проблема нацыянальнай ідэнтыфікацыі сапраўды існуе. Рускамоўныя грамадзяне Казахстана часта не жадаюць, каб іх называлі казахамі. Для гэтага, дамаенца, і прыдумалі «казахстанцу». Самі аўтары Дактрыны пра нацыянальнае адзінства кажуць, што «казахстанцы» — не іхніе адкрыці. Яны напроты пайшлі шляхам ЗША, дзе, як і ў Казахстане, пражывале шмат прадстаўнікоў розных нацый.

Такая аргументацыя не задаволіла нацыяналістаў. Літаральна па слядах прэзентацыі праекту Дактрыны пра нацыянальнае адзінства ў Алма-Ате адбылася прэс-канферэнцыя прадстаўнікоў нацыянальных груповак.

«Прыхватызація праішшла — маўчым, прадалі зямлю — маўчым, прадалі нетры — маўчым. Зараз забіраюць нашу душу — хочам адмяніць казахскую націю», — казалі яе арганізатары. «Няма нікай казахстанской націі, ёсьць тყытульная казахская нація», — выказаў агульную думку адзін з выступоўцам.

Цікавай была рэакцыя нацыяналістаў на тое, што Казахстан павінен браць прыклад са Злучаных Штатаў. Як адзначыў нехта з патрыётатаў: «ЗША — дзяржава, якая незаконна пабудавана на коштак індэйцаў».

Словамі справа не абмежавалася. На згаданай канферэнцыі быў абвешчаны ультыматум. Або да 17 снежня ўлады прыпыніяць публічнае абмеркаванне праекту, або апазіцыя пачынае калектывную галадоўку пратэсту. Трохі пазней у СМІ трапіла інформацыя

пра 400 актыўісташтадаў нацыянальной апазіціі, гатовых галадаць за націю. Увогуле, па краіне такіх ахвочых, калі зноў жа верыць апазіцыйным СМИ, знайшлося 700 чалавек.

Казахская апазіція — дастаткова слабае фармаванне, якое рэдка прымушае ўлады лічыцца з сабой. Аднак на гэты раз адбылося нешта незвычайнае. 11 снежня лідары нацыяналістаў зноў сабралі журналістаў, каб паведаміці ім сенсацыйную навіну — улады адстуці.

Такім чынам, сакратарыят Асамбліі народу Казахстана прыпыніў аблеркаванне Дактрыны пра нацыянальнае адзінства. Дэбаты будуть практычна пасля таго, як апазіцыі распрацуюць і прарапуне альтэрнатыўныя варыянты. Намеснік старшыні асамбліі Ералы Тагжанаў сапраўдна прызнаў, што зараз чакае прарапану ўдзел палітычных партый.

Між тым, перамога апазіцыі выклікала шраг цікавых каментараў у незалежнай прэсе. Адбўлісі відавочныя адъехад апазіцыі ад агульных дэмакратычных лозунгаў да нацыянальстых. Наколькі перспектыўная такая пазіцыя?

Некаторыя аглядальнікі лічачы, што ўлады, саступаючы апазіціі на пытанні пра «казахскую націю», самі штурхаюць апазіцыю ў лоне абаронцаў інтэрсаў выклікала тытульную націю. Пра то, што тут нешта не так, сведчыць і наступны цікавы факт. Некалькі дзіржарных СМИ змісцілі артыкул галоўнага праціўніка дактрыны Мухтара Шаханава.

«Пасля такой адкрытай дэманстрацыі сваёй білакасці да нацыяналізму цікжа разлічаваша, што на наступных выбарах за апазіцыю прагаласуе хтосьці з ліку «казахстанцаў». Чым больш яны філіруюць з нацыянальным арыентаваным электартаратам, тым менем маюць падтрымку з боку ўсіх іншых, «казахстанцаў», — піша мясцовыя газеты «Республіка» і «Газета таксама адзначае: «Узнікае пытанне — што рабіць тому, хто хоча быць казахстанцам, аднак без Назарбаева?»

Іншое выданне лічыць, што ўлада спецыяльна актуализа-

вала нацыянальнае пытанне, каб адвесці ўвагу грамадства ад наступстваў эканамічнага кryzisу.

«Відавочна, што нацыяналізм адсуне на другі план сацыяльна-еканамічныя праблемы. Ужо не такімі актуальнымі будуть пытанні памераў пенсій і зарплат, страйкі агульнасці праблема дольнічыкаў, пытанні аховы здароўя і адукациі здаўца несур'ёзнымі. Мы мениш будзем казаць пра то, як жывём і хто ў гэтым вінаваты, мы больш будзем высвітляць, хто з нас хто», — піша адно незалежнае выданне.

Нацыяналізм у казахскіх умовах,магчыма, сапраўды адзіны моцны ресурс для апазіцыі. Як я прызнае газдана «Республіка», «адрайф казахстанскіх дэмакратоў ад апазіцыі ў бок нацыяналізму — непазбежны працэс. Мабыць, гэта выкліканы тым, што апазіцыя змушана звяртацца да найболей палітычна актыўнай часткі грамадства, якой кіраўніцтва з'яўляюцца этнічныя казаці».

Верагодна, улады вымушаны лічыцца з ростам нацыянальнай сядомасці казахаў, асабліва моладзі.

Варты згадаць, што ціперашняя палеміка вакол Дактрыны пра нацыянальнае адзінства па часе прыйшла на 23 гадавіну снеганькіх падзеяў 1986 года. Тады ў сталіцы КазССР мелі месца студэнцкія пратэсты супраць кадравай і нацыянальнай палітыкі Масквы. Нават на гэтым выклікалі ў грамадства вялікую цікаласць. Было відавочна, што яны разглядаюць у кантэксте прарапанаванай Дактрыны пра нацыянальнае адзінства. Тым больш, што да падзеі пратэстуючых меў дачыненне Нурсултан Назарбаев, тагачасны кіраўнік казахскага юраду, а зараз прэзідэнт Казахстана.

Магчыма, у Астане вырашылі не гуціць з агнём і вірнуць праект Дактрыны пра нацыянальнае адзінства. Аднак канцептуальну праблему нацыянальной ідэнтыфікацыі жыхароў Казахстана гэта не вырашае.

▼ ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

УМАРУ ЯР-АДУ

Пагаршэнне стану здароўя прэзідэнта Нігерыі і, адпаведна, чуткі пра яго хуткую смерць выклікалі напружанне ў краіне. Яшчэ два тыдні таму Умару адправіўся лячыць слабае сэрца ў Саудаўскую Аравію. Планавалася, што паціент вернешца на раздзіму вельмі хутка, аднак на выхадных яго прэс-сакратар паведаміў, што выключна дакторы могуць казаць дакладна пра тэрмін вяртання прэзідэнта. Нягледзячы на аптымістычны тон прэс-сакратара, па краіне адразу пайшлі гуціці чуткі наконт таго, што прэзідэнт ужо памр. Фракцыі ўнутры кіручай у Нігерыі Народнай дэмакратычнай партыі пачалі перамовы наконт кандыдатуры новага старшыні і, адпаведна, прэзідэнта. Пры гэтым яны нават не хаваюць, што ў працах перамовы ўключаныя прадстаўнікі палітычнай эміграцыі. Праблема таксама ўтмі, што ў выпадку смерці прэзідэнта ягону пасаду часова павінен заніць віцэ-прэзідэнт, які паходзіць з поўдня краіны, дзе дамінуе хрысціянства. Гэта можа выклікаць выхўлі сепаратизму на поуначы, да большасці насельніцтва — мусульмане. Паўночныя рэгіёны дадзеныя крытыкавалі цэнтр. Аднак мусульманскія веравызнанні прэзідэнта Умару звязала ім руки. Ціпер у сламістай будзе аргументаванне, каб патрабаваць больш аўтаноміі.

ЭНІС ПАРКЕР

Активістка лесбіскага руха штата Тэхас, лідэр мясцовых дэмакраткаў зрабіла сапраўдную маральну рэвалюцыю пасля таго, як перамагла на выбарах мэра Хьюстона, атрымаўшы 53 працэнта галасоў выбаршчыкаў. У прынцыпе, прадстаўнікі нетрадыцыйнай сексуальнай арэнтыцы ўжо перамагалі на мясцовых выбарах. Яны займаюць крэслы мэраў такіх гародов, як Портленд у штаце Арыгон. Аднак Эніс пайшла далей. Яна будзе кіраваць адміністрацыяй чацвёртага па колькасці насельніцтва горада 3ША. Акрамя таго, яе падтрымалі тэхасцы, якіх у 3ША лічыць самымі кансерватыўнымі выбаршчыкамі. Прывчны поспеху Паркер стаў, на думку аналітыкаў, эканамічны кryzis. Ва ўмовах цікай эканамічнай ситуацыі электрапарату не да забабонаў накшталт таго, з кім як спіц кандыдат. Застаецца дадаць, што Эніс, якой 53 гады, пачынала як культуролаг, аднак кар'еру зрабіла як адвакат. Яна жыве з сібір'кай. Пара выхоўвае двух дзяцей.

ТОМАШ НАЛЕНЧ

Былы віцэ-прэзідэнт польскага сейму першым з польскіх палітыкаў заявіў пра пачатак выбарчай кампаніі за пасаду прэзідэнта краіны. Нагадаем, што выбары прэзідэнта Польшчы адбудуцца ў наступным годзе. Балатаўца Томаш Наленч зрабіеца ад дзіўнай каўпі, куды ўхадзяць сацыял-дэмакраты (адкол ад Саюза левых дэмакрататаў), Зялёныя і Партыя жанчын. Праект Томаша разглядаецца як апошняя спроба мясцовыя левые не дапусціць амерыканізацыі польскай палітычнай сцэны, калі ў краіне існуюць даве партыі, розніца паміж якімі хутчай лічыць у попе культурных прыярэтытэту. Менавіта такі сценар на вачах разлізуеца ў Польшчы. Польскі амэрыканскіх партый дэмакрататаў і кансерваторатаў выконваюць клерикальнае партыя «Права і справядлівасць», і, адпаведна, больш талерантная «Грамадзянская платформа». Томаш Наленч — гісторык, які ў свой час быў сябрам Польскай аўгінанційской рабочай партіі. Наленч марыць, што падчас выбараў левые будуть здолыны адбудаваць федэральную структуру. На базе якой пазней трэцяя сіла польскай палітыкі.

ПОВЯЗЬ ЧАСОУ

► СПАДЧЫНА

СМУТА Ў ГІСТОРЫІ І МАСТАЦТВЕ

Аляксей ХАДЫКА

У адной са сваіх прыпевак пра падзеі Смутнага часу ў Рэсіі расійскі ж пазт-постмадэрніст Сяргей Сацін іранізуе з нагоры метадалогіі стварэння гістарычных міфаў: «Шли полякі тёмынным лесом//За какім-то интересом//Гіда, Глінку і цара//Хором злобно материа».

А ці быў Сусанін?

Ці існаваў у лютым 1613 года атрад войска Рэчы Паспалітай, ці ішоў ён на злом галавы да добра абароненай Кастрамы, дзе разам са сваім маці-інкаініяр Марфай у Іпацэўскім манастыры знаходзіўся новабраны маскоўскі цар Міхайл Раманаў? Ці супраўды здзейсніў свой подзвіг Іван Сусанін, завёўшы ворагаў туды, адкуль яны па ўласных жа слідах на снезе не здолелі выйсці?

Станоўча адказаць на гэтыя пытанні (пасля спецыяльнага даследавання гісторыка Кастрамараў, выдзеленнем ящчэ ў 1862 годзе) можа хіба што найўны чалавек, які мяркуе, што навіны пра цара і дзяяньні яго ворагаў у пачатку XVII стагоддзя транслюваліся па тэлебачанні або друкаваліся ў газетах.

Ніхто не адмаяць мастакіх вартасцяў оперы «Смерць за цара» Міхaila Глінкі і іншага творчага набытку папулярнай містыфікацыі, галоўным аўтарам якой стаў хітры Багданка Сабінін — зяць Сусаніна. Ён чакаў аднаразовай узнагароды. А тут такая ўдача: прывілей на падбûленую ад падатка «на вікі вечніх» і дараваную сям'і ў 1619 годзе вёску Дамніно (ажно ў 1837 годзе апошні раз пачвярджаў яго спадкаемцам сям'імператар Мікалай I).

Не чакалі такой пашаны і ўдзельнік другога народнага рушання («апальчэння») смутных часоў пад кіраўніцтвам Мініна і Пажарскага, які 22 кастрычніка (старога стылю) 1612 года сталі пад сценамі маскоўскага Крамля, захапіўшы ў той дзень прылеглы да яго Кітай-горад. У той жа час, побач, праз сцяну ад іх, у Крамлі ў цэнтры Масквы галадавалі іх будучы гаспадар Міхайл Раманаў разам з маці і баярскімі сем'ямі, з вернымі іншаземцамі і признаным 17 (27) жніўня 1610 маскоўскім царом каралевічам Рэчы Паспалітай Уладзіславам Жыгімонтавічам. Да канца Смуты ў падзеленай праз баярскія спрэчкі краіне заставаўся яшчэ ладны кавалак часу.

Першая расійская грамадзянская

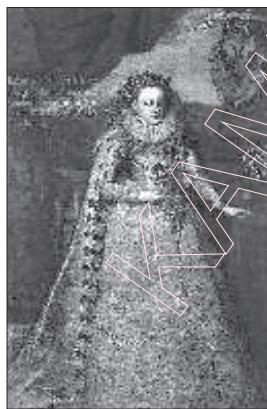
Калі пять гадоў таму ў Расійскай Федэрацыі запачатковала новае свята — Дзень народнага

Абрэз Маці Божай Казанскай, XVI ст.

Партрэт Яна Хадкевіча, перад 1621, Крэтынга, касцёл

Партрэт Марыі Мнішак, пач. XVII ст., са збораў на Вавелі ў Кракаве, спрошчаная і зменшаная рэпліка ў тонда ёсць у ДГМ у Маскве

адзінства 4 лістапада, у афіцыйных дакументах сцвірджалася, што ў гэты дзень адзначаецца «гадавіна вызвалення Масквы ад польскіх інтарвентаў і заканчэнне Смуты». Хаця значна лагічней было б дасягненне народнага адзінства паставіць у звязак, і то вельмі ўмоўна, з пачаткам другога народнага рушэння, што складалася пад кіраўніцтвам земскага старасты Кузьмы Мініна у Ніжнім Ноўгарадзе ў верасні 1611 года. А заканчэнне Смуты звязаць з розальным заканчэннем вайсковых канфліктў унутры краіны і на зешніх франтах, са Швейцарыі і Рэччу Паспалітай, а менавіта не раней Дзяўлінскага замірэння Масквы з Рэччу Паспалітай у снежні 1618 года. Гэта

замірнне, заключанае на 14,5 гадоў, прызнаючы за ВКЛ адваивае права на Смаленскі землі, не перашкоджала каралевічу Уладзіславу і надалей намінаваща маскоўскім царом, што ён і рабіў да 1634 года.

Дарэчы, згода розных частак Маскоўскай дзяржавы пад «скіпетрам» новай дынастыі Раманавых прышла не адразу.

Не выпадае звязаць канец Смуты XVII стагоддзя і з абрацінем Земскім саборам вялікага князя маскоўскага Міхailа. Абралі яго 7 лютага 1613 года, а абвісілі толькі праз два тыдні. З меркаванняў біспекі. Во — Смута. Сабор гэты, паводле адрадзагаванай «раманаўскай» гісторыі, з'яўляеся «ўпершыню на Маскоўскай Русі сходам працтваўнікоў усіх саслоўyў». Аднак у яго працы не бралі ўдзелу працтваўнікі многіх гарадоў цэнтра і поўдня Расіі, Наўгародской, Пскоўскай і Бельскай земляў, якія на той час і не прызналі панавання Раманавых.

Краіна заставалася падзеленай групавымі інтэрсамі. Таму і ўзімкі аблежавальных ўмовы панавання новаабранага манэрха, працнаваныя бішцам групой патрыярхія Філарата (Фёдары Нікіціча Раманава), бацькі Міхailа Раманава і стрыечнага брата сына Івана Жахлівага Фёдара Ганавіча.

Формула аблежавання давала шанец грамадзянскому міру: «Даць поўную хаду правасудду і па старых законах краіны; нікога не судзіць і не асуджуць вышэйшую ѥладаю». Быць абранимі на саборы пратындавалі і Шуйскі, і Варатынскі, і Трубіцкі. А амністыя і замірненне патрабавалася ці не ўсім. Таму што, паводле большасці гісторыкаў, Смута была першай расійскай грамадзянскай вайной, ускладненай барацьбой баярскіх груповак, народнымі хваляваннямі, апеляцыямі да зешніх сіл, што правакавалі ўмішанне з боку Рэчы Паспалітай і Швейцарыі.

Варыянты аднаўлення дынастыі

Васіль Шуйскі ў лютым 1609 года шукаў згоды з Карлам IX, атрымліваючы дапамогу наёмнага войска Дэлагарда супраць «тушынскага цара» Ілжэдэмітрыя II. Дэмітрый Пажарскі, рухаючыся ад Ніжняга да Масквы, падчас затрымкі ў Яраславлі ў красавіку-ліпені 1612 года паспей праизандзіраваць і шведскі (з каралевічам Карлам-Філіпам) і габсбургскага-нямецкага варыянт аднаўлення дынастыі ў Маскве. «Сямібаяршчына», якая скінула Шуйскага, складзеная з прадстаўнікоў старых баярскіх родаў (Міціслаўскі, Трубіцкі, Раманаў, Абаленскі, Галіцкын, Шарамесеў, Лыкаў), з лета 1610 па восень 1612 фактычна рапрапратава інтэрссы Уладзіслава Жыгімонтавіча (з умовай прыніці ім праваслаўнай веры).

Узвышэнне самога ідэолага будучай 300-гадовай дынастыі — Філарата Раманава — поўнае дэтэктывнымі паваротамі. Тут і яго змаганне з Гадуновымі (гіпатэтычна — атручэнне Барыса, забойства яго сына Фёдара). І прызнанчэнне растоўскім мітрапалітам праз Ілжэдэмітрыя I у 1605 годзе. І яго служба «маскоўскім патрыярхам» у тушинскім лагері Ілжэдэмітрыя II у 1608–1610 гадах. І ўдзел у «Вялікім пасольстве» ад імя Сямібаяршчыны да Жыгімонта III Вазы пад Смаленск у 1610 годзе з мэтай прызнання царом сына Жыгімonta — Уладзіслава. Што, праўда, скончылася затрыманнем Філарата ў палоне на некалькі год.

Казанская Божая Маці

Калі зверыща з ходам гістарычных падзеі часоў Смуты, новая святочна дата ў РФ не мела ў іх чарадзе такога сімвалічнага сенсу. Задушаны голадам у аблозе гарнізон войска Рэчы Паспалітай і баярскі ўрад пакінул маскоўскі

Крэмль не 22 кастрычніка па юліянскім календары (1 лістапада 1612 года па грыгарыянскім), а 26–27 кастрычніка (5–6 лістапада). Гэта зараз, улічваючы нарастанне календарнай розніцы, дата 22 кастрычніка старога стылю супала з 4 лістапада.

На самай справе, 22 кастрычніка святкуючы дзень Казанскай Божай Маці. Абраза, спіс якога, зроблены са з'яўленага ў 1579 годзе арыгінала, у якім апікнуна-палацдумна мела з сабой у 1612 годзе ў Москву войска Мініна і Пажарскага.

Штурм Кітай-горада меў сваё гібеснага заступніка, але, як не дзіўна гэта падасца сёння, не Казанскі абрэз. Паводле сведчання інфармаванага сучасніка, келара Троіца-Сергіеўскага манастыра Аўраама Паліцына ў яго «Сказанні пра Смуту», які верыл ўздельнікі падзеі, ён быў прадказаны Сергіем Раданежскім, які напісаў дынічнай індукцыі «крамлёўскама старцу» Арсенію, архіепіскапу пры Архангельскім крамлёўскім саборы, усыпанымі маскоўскіх Рурыкавічай.

Вызваленне Крамля маскоўчы адзначылі 1 (11) лістапада крыжовым ходам пад апекой не Казанскай, а Уладзімірскай Божай Маці, галоунай рускай святыні, «чудоўна захаванай» пры іншаверцах і вынесенай да вернікаў з крамлёўскага Успенскага сабора.

Што ж да Казанскай Божай Маці, то яе шанаванне пачаў мэтанакіравана падтрымліваць Дэмітрый Пажарскі, змяніўшы ў сваім маскоўскім прыходзе. З ініцыятывы Пажарскага ў 1613 годзе Міхайл Раманаў і яго маці Марфа блаславілі місцовасць, лакальнае святкаванне Казанскай Божай Маці 8 ліпеня і 22 кастрычніка, «како очистыся Московское государство» ад непрыяцеля.

Пазней вялікі князь Міхайл і яго бацька, патрыярх Філарэт, варнчушыся ў 1619 годзе з «польскага палону», фундавалі асобны храм Казанскай Божай Маці ў Кітай-горадзе ля сцяны» — ужо ўвесені 1632 года. І матыбы зразумельны: у жніўні пачынаеца вайна Масквой супраць ВКЛ за Смаленск (1632–1634), праўда, няўдалая, дзе «пушцевадзіцельнай» войску была абвешчана Казанская Божая Маці.

Канчаткова культ гэтага абраца зрабіўся ў Расіі агульнанацыянальным і звязаўся з дынастыяй Раманавых пасля нараджэння ўжо ў Аляксее Міхайлавіча Раманава 22 кастрычніка 1648 года, на весенскую Казанскую, першынца Дэмітрыя.

Сустрэча Марыны Мнішак і яе світы пад Москвой у маі 1606 г., пач. XVII ст., ДГМ у Маскве

Каранчаныя (вянчанне) Марыны Mnішак (фрагмент), пач. XVII ст., ДГМ у Маскве

Так у пачатку XXI стагоддзя новае свята Расіі прыпала на гадавіну аднаго з эпізодаў Смутнага часу, асвечанага пазней усталівымі культуамі, з папраўкай на каліндарны разбежкі нашага часу — 4 лістапада.

Асвеченая мастацтвам

Эпоха Смуты ўайшла ў єўрапейскую гісторыю ў значнай ступені праз асвечаны мастацтвам манаархічныя раманаўскі міф («Щыцца за цара» М. Глінкі) і помнікі літаратуры, звязаныя з «дзімітрыядай».

Падзе ў Расіі хвалявалі ёўрапейцоў. У 1617 годзе постагаць Ліжэдамітры з'явілася ў п'есе «Вялікі князь Маскоўскій» слыннага іспанскага драматурга Лопэ да Вега (1562–1635). Твор перакладзены і нараджаваны па-руску ў 1999 годзе. У 1805 годзе перад

Беларускі след

Асноўныя падзеі Смуты цесна звязаныя з гісторыяй Беларусі: тут і падтрымка Жыгімонтам III Вазай разам з часткай магнатаў

Рэчы Паспалітай фармавання войска Ліжздэмтрыя I ў 1604 годзе. І сама паходжанне абодвух Ліжздэмтрыяў. Першага з іх звязваюць з шляхецкай сям'ёй выхадцам з Беларусі Нялідавых. Другі, па розных звестках, упершыню з'яўляецца на старонках гісторыі як настаянік у Шклове ці Магілёве або як шпег, арыштаваны ў Прапойску.

Нелья прямінці і трагічних
злізоду їздзелу ў замежных
падзеях і авантурах беларускіх
шляхцінай, з якіх самы страшны
— галадаванне ў абложаным
Крамлі полісскі-беларускага гар-
нізона, што капітульяў перад
войскам Мініна—Пажарскага
26-27 кастрычніка 1612 года на
умове захавання жыцця, выканана-
ной толькі частковая.

У той момент аднім палком війська Вілкага княства Літоўськага у Маскве камандаваў палкоўнік Язен Будзіла, харунжы Мазырскі. Сасланы ў Ніжні Ноўгоро́д, ён пакінуў «Дъярьмушу» (дзіненік) з вусціннымі сіднамі людажэрства сирод абложаныхъ: «Трускоўскі, паручнік пахоты, двухъ сыноў сваіхъ з'еў, гайдук

адзін таксама сына з'еў, другі — сваю матку; таварыш таксама адзін слугу з'еў свайго; адным словам, сын бацьку, бацька сыну не даваў літасці; пан для слугі, слуга для пана не быў бласціны; хто каго ўговогу змог, той таго з'еў, здараўешы слабейшага забій» (пераклад Аллега Дзярновіча).

ца пры пэўным збегу абставін. Але ў тых гістарычных умовах палітычнаму альянсу не было наканавана здзейсніцца.

Перад каранацый абрады прычашчні і памазання на царства над Марынай здзейснілі па праваслаўнаму абраду, а ў дні птаўторных (пасля Кракава) заручын, каранаўання і вячання на Мішкавай дачаць была падкраслена рускага крою вішнёвая сукенка, абыспаная перламі і каштоўнымі камянімі.

На шлюбнай бяседзе Марыны, яе сужэнец і паслы Рэчы Паспалітай упершыню ў Маскве карысталіся відзальцамі, і гэта засталося хіба адзінм іх разальным унёскам у будучай жыцці Расіі. Але наўніку на Маскве патлумачылі як кепскі знак — «рагатыя» стаўловыя прыборы чужынцаў падалісі тамтыхшым балярам, якія ежу браўлі рукамі, д'ябалскай адзінакай. Ну як не злыдні — а яшчэ на вянчанні ва Успенскім саборы Марыны і Ілжэздэмітрыя I апошні загаду Васілю Шуйскому паправіць венсаноснай слі' ногі — за гэтую ганьбу старэйшы балярн і наступны цар паківтаўся з самазванцам праз некалькі дзён.

Але на карцінах — епізоди яшчэ пачатку Смуты, у якой, у адрозненне ад мірічнага атраду, «зшычанага» Сусаніным, Марыне, што зрабіла закладній свайго царскага статусу, было суджана насамрэч страціць і першага мужа, і, наступнага, Пілжымітрыя II

А затым і трэцяга, данскага ка-
зацкага атамана Івана Заруцкага,
з якім яна няўдала спрабавала
засцерагчыся ад Раманавых у Ас-
трахані, варожак Маскве. Разам
з ім у 1614 годзе быў пакараны
смердью чатырохгодовы сын,
небясьпечны юладам Масквы як
«нашчадак злодзея», і, зразумела,
як патэнцыйны чарговы Руры-
каўік. Праз год у вязніцы, у вежы
калоненскага крамля загадкава,
але толькі для наўных, памерла
і царыца Марына. Караванавых
канкуранта ў Міхаіла Раманава
не засталося.

Варшава. Львоў. Кракаў. Прага.
Музика паступова робіцца зор-
кай вялікіх тэатральных сцэнаў,
а таксама грае ў корчмах і на
плошчах.

У 1836 годзе ўжо знакаміты ў Еўропе кітлайфант Гузіаку прыбыў у Вену. Ім захапіліся князь Клеменс Метэрніх, і ён жа налад- Гузіаку грае на інструменце «з самых бязгучных целаў — дрові саломы, а яму аплодзіруе зараз увесь Парыж».

зі ѹ яго виступ для аўстрыйскага імператара, які ўрочыч Міхалу памятны падарунок. У венскім тэатры, па сведчанні тагачасных крытыкаў, «апладысменты былі бурнымі, зала скальналася ад крыкаў «брава!», тупалі нагамі, кричалі... чым толькі маглі выражалі сваё захапленне».

Як крикітька, та і слухачої падкуплю я національны каларыт Гузікава: усе зувяртали ўвагу на яго ѹзройскі касцом і чорныя пэйсы па скронях з-пад традыцыйнай шапачкі. У крамах Вененачія прадаваць яго партрэты, а жанчыны рабілі сабе «прычоску рагажаў сваё віданні».

Гузікава» («coiffure Gusikou»). Гузікау вирпавшіся на гастро-рольни тур па Германії: Мюнхен, Лейпциг, Берлін, Франкфурт і Гамбург. На канцэрэ ў Лейпцигу яго слухаў Фелікс Мендельсон, а крытыкі адзначалі, што Гузікаў граў «чыста і выразна, нават з густам і элегантнасцю». Міхал Ваступаў на сцэне польскай оперы

ЦІКАВА

ШКЛОЎСКАЯ ЗОРКА

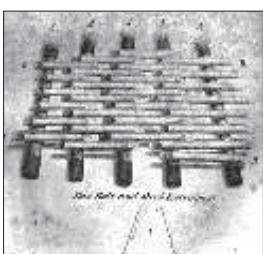
Раман АБРАМЧУК

Гэта аповед пра музыку, жыццё якога стала адной сущэльнай дарогай. Менавіта такія асобы, як герой гэтага аповеду, становяцца прататыпамі і народных легенд, і эпічных пээмай.

У Беларусі было шырокая распаўсюджана так званае клезмерства. Клезмеры — гэта юдэйскія народныя музыкі, якія стваралі адметнае аблічча старадаўнай гарадской культуры Беларусі. Не быў выключеннем і Шклоў. У пачатку XIX стагоддзя тут жыў бедны флейтіст Іосіф Гузікаў, які зарабляў граннем на віслінях і пагулянках у наваколлі. Яму дапамагалі яго дзецы, адзін з іх — Міхал Публіка звязаны ўвагой Граца і Гавуна вільгую пагуллянцаў на шклоўскім наваколлі. Міхал граў для сялян у мясцовых вёсках і ў палацы графа Зорыча. Выступаў разам з братамі на Украіне. У Кіеве яго пачуў знаміты скрыпач Караль Ліпінскі: «Вы — мастак лепшы за мяне. Бы я карыстаўся гатовымі сродкамі, а Вы ствараеў новыя».

— Міхал. Потупка звірьнула уагу на таленіт маладого музикі.

У 1825 годзе Міхал ажаніўся, хутка нараділіся дівчі, і троба було працювати якщо боліть, каб раптори — знакомітасі Еуропы і Пасії — рапіт музику адправиць на гастролі ў Заходнюю Еуропу. І Міхал Гузіакауважив'я пускіць їх після їх епідеміїчної пародаго-

КУЛЬТУРА

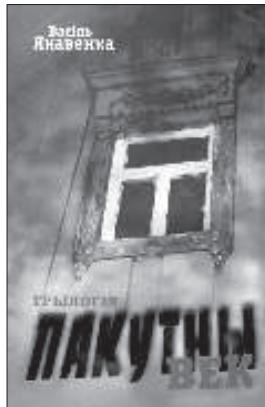
TRYLOGIJA

ЧЫТАЮЧЫ «ПАКУТНЫ ВЕК»

Анатоль МЯЛЬГУЙ

Ці стварылі беларускія пісьменнікі раман, які б прэтэндаваў на тую ролю ў нацыянальнай літаратуре, які адгыравае «Вайна і мір» Льва Талстога ў гісторыі рускага прыгожага пісьменства? Гэта пытанне не так даўно задаў сваім падначаленім пісьменнікам презідент краіны. Але адказ на яго павіс у паветры.

Затое незалежная літаратурная супольнасць з захапленнем прыняла грандыёзную па ахопу падзеяй і глабальную па ўзнятых маральна-етычных праблемах існавання

беларускага народа трэлогію «Пакутны век» відомага беларускага пісьменніка і публіцысты

Васіля Якавенкі. Прэзентацыя гэтага твора сёлета праводзілася ў многіх беларускіх гарадах і мястэчках, дзе звязаны арганізацыйнай дапамозе кампаніі «Будзъям». І вось чаканая супачка з аўтарам «Пакутнага веку» адбылася ў рамках прэзентацыі трэлогіі, якія прашыла ў актавай залі сталічнага Палаца мастацтваў.

Вядучы імпрэзы кандыдат філалагічных навук Анатоль Вербай адзначыў, што выхад трэлогіі Васіля Якавенкі з'яўляецца значайнай падзеяй у нацыянальнай культуры, а зраз прэзентанца пашыраны і дапрацаваны варыянт трэлогіі. «Пакутны век» складаецца з раманаў «Кабала», «Надлом» і «Гульня на згубу» і ўяўляе сабой аргынгальную для ачыннай літаратуры сінтэз сацыяльна-пісіхалагічнага рамана з элементамі публіцыстыкі,

гістарычнага, дакументальнага і эпістолярнага жанру. Галоўнае, што ў творы робіцца спроба пераасенсання лёсу беларускага народа за апошнія стагоддзе ў кантыкса сусветных падзеяў.

Кандыдат філалагічных навук, прафесар Аляксей Рагулі, як прафесіянал і літаратурнік аналітык, высока ацаніў трэлогію «Пакутны век», адзначыўшы, што ёй аўтар, узброены ўласным, нябачным для іншых светлоскоўкам, паказаў маштабную панараму гістарычнага быцця мястэчка Моталь і прылеглых да яго ваколіц, пачынаючы з XVI стагоддзя. Трэлогія, аднак, нельга трактаваць як хроніку: логіка яе структуры вызначана задачай мабілізацыі духоўных ресурсаў беларускай нацыі, яе масмасцяўджэння ў чалавечым сцеце сеяння. Не зважаючы на мадныя патрабаванні дэканструкцыі і раз-

бурэння логацэнтрызму, аўтар выразна акрэсліў арганізоўчы матыў трэлогіі. Яго можна ахарактарызаваць словамі заснавальніка беларускай філософскай прозы Кузьмы Чорнага, які таксама ставіў перед сабой задачу стварыць панарамную каріну гістарычнага быцця нацыі: пошуки будучыні.

Свой погляд на твор, на бачанне будучыні нашага народа В. Якавенкам выказала многі іншыя беларускія аўтары і крытыкі, сярод якіх быў літаратурнавац і перакладчык М. Кенкса, паэт Я. Гучок, музичны крытык В. Мартыненка. Музичную частку імпрэзы, як заўсёды, аздабляў сваімі песнямі на вершы беларускіх паэтав рок-бард Андрэй Плясанаў. Да таго ж, Андрэй таксама прымяў віншаванні і добрыя слова ў свой адрес: дзень прэзентацыі кнігі «Пакутны век» супаў з яго днём народзінай.

МУЗЫКА

ПАДАРУНАК НА КАЛЯДЫ

Анатоль МЯЛЬГУЙ

У пачатку снежня выдавецкая кампанія «Вігма» прапанавала прыхільнікам дуэта «Аляксандра і Канстанцін» новы музычны зборнік лепшага з рэпертуару А&К — дыск «Ключы златыя».

Альбом выдадзены для беларускіх слухаючых і налічвае 19 апрацовак, а таксама аўтарскія песні і інструментальныя п'есы дуэта. Напрыклад, на дыскі прадстаўлена новая версія сінгла «My Galileo», з якім музыканты дэбютавалі на «Еўрабачанні». Завяршае праграму новага дыска інструментальная кампазіцыя «Па-за аблакамі», якая прыцягвае ўвагу слухачу рысамі містыцызму і лёгкасцю ўспрымання.

Як адзначае ўзделнік дуэта, гітарыст Канстанцін Драпеза, выданне гэтага зборніка абумоўлена цікавасцю слухаючых да такіх альбомаў дуэта, як «За ліхімі з марозамі», «Сойка», «Аўтаномная навігация», а так-

сама неабходнасцю сабраць лепшыя, самыя паспяховыя творы дуэта А&К пад адной вокладкай. Назву дыска «Ключы залатыя» дала фраза з песні «Пчолка», якая таксама запісана на новым дыску.

Тым, хто больш звяртае ўвагу на меладызм народных крыніц і гарманічнасць аранжыровак, безумоўна, спадабаюцца такія кампазіцыі, як «А дзе была вуцица», «Ой арол, ты арол», «За ліхімі з марозамі». Святочныя калядныя настрабі слухачу падтрымаюць вядомыя беларускія выканацьці Аляксандар Каліноўскі (бас), Віктар Малчанau (стый-гітара), Карон Карапецин (скрыпка), якія ўзделнічалі ў запісе песні-лідера калядных ратацый — «Святы вечор».

Акрамя апрацовак беларускага фальклору, на дыскі «Ключы златыя» слухач знойдзе і вядомыя поп-кампазіцыі дуэта: кантры-баладу «Адпусci», англомоўную кампазіцыю «The tone & the mountain», якая аранжырана ў стылістыцы поп-рок.

Тыя, каму не абыякавы экспэсіі і драйв, змогуць успомніць такія вядомыя па ратацыі на радыё і тэлебачанні кампазіцыі, як «Іор'я», «Калядачкі, нашы нежакі», атрапаўку знамітага дударскага напеву «Саўка ды Грышка» пад называй «Ду-ду, да-да»...

Відавочна, што новы дыск дуэта «Аляксандра і Канстанцін» уяўляе сабой традыцыйную The Best зборку, якая можа стаць добрым спадарожнікам нашым слухачам на будучыні Каляды. Асабліва, калі ім дапамогуць «Ключы златыя»!

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

«ПСИХЕЯ» — ТУР 2009

Свой новы альбом «Лесні Трушоб Надежды Разбиты: Сердце» гурт «Психея» прэзентуе мінскай публіцы 5 лютага. Усіх чакае незабыўнае і непаўторнае 2-гадзіннае шоу!

Студыйныя альбомы «Психея» цалкам не падобныя адзін да аднаго. Але ўсе робяцца класікай цікіж музыкі.

Музыкі збілі з пантальку ўсіх, калі змяшалі мінулае і будучае ў альбоме «Герой Поколения Бархат», полістылістычнасць і музычнасць якога да гэтага часу не перастае здзіўляць.

Альбом «Каждую Секунду Пространства» давёў: поспех гурта — не выпадковы. Ён не толькі натхніў новае пакаленне музыкаў, але і спарадзіў натоўны перамылнайка.

Гэтым «Психея» змяніла вобраз незалежнай музыкі: яна пазбавіла яе незалежнасці. Музыкі дамагліся камерцыйнага поспеху, не дазволяючы сабе кампрамісу з шоу-бізнесам.

Альбом «Психея» 2004 года паказаў: гурт застаўся адным якім быў: поспех гурта — не выпадковы. Ён не толькі натхніў новае пакаленне музыкаў, але і спарадзіў натоўны перамылнайка.

Ім прадракалі заход кар'еры. Чуткі нараджаліся адна за адной. А музыкі ў гэты час перадольвалі новую мяжу: забівалі і наноў нараджалі саміх сябе. «Мы

нарэшце можам сказаць, што не ведам, якім будзе новы альбом», — кажуць яны.

Тыя, каму ўжо давялося чуць некаторыя новыя запісы гурта, гублюцца ў вызначаніх: «Гэта тая жа «Психея», але цалкам новая і непрадказальная». «Прагрэсіў-арт-хаўс», — кажуць рэкардлайблы. «Сюр-кор», — вызначаюць самі музыкі, не хаваючы пры гэтым задавальнення...

АБ'ЯВА

Штогадовы КАЛЯДНЫ ФЭСТ

25 снежня клуб «Рэактар»

Уздзельнічаюць:

LITVINTROLL, РОКАШ, UNIA, КЕЙЛІ КЁЛ, РАСАЛІЯ

Вядучы — Зміцер Сасноўскі

Квіткі ад 15 000 да 25 000 — танцпол,

40 000 — месца за столікам

КВІТКІ ЎЖО Ў ПРОДАЖАХ!

Кропкі продажу: пераход Якуба Коласа, клуб «Рэактар», пераход ст. м. Каstryчніцкая, пераход калія ГУМа, ГЦ Купалаўскі (павільён 19), крама «Iron Dream» (вул. Талбухіна, 4, другі паверх) і ў грамадскіх распісцюдовільникаў.

Інформацыя па тэл.: +375 29 674 97 61, +375 29 649 08 88, +375 29 851 77 06.

Дадатковая інфармацыя, браніраванне, дастаўка, набыццё па безнадчуальным разліку: тэл./факс (017) 2803439, Vékom (029) 1960009.

Даведкі па тэлефоне: + 375 29 6490888

